VESTERN

Bil Slou

UKLETA KOCIJA

BROJ 253 ● 27 DINARA

ROTO BIBLIOTEKA X·100

VESTERN

253

1991

Bil Slou

UKLETA KOČIJA

X-100

Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
S. IVANOVIĆ

Lektor
J. STOJIĆEVIĆ

*Izdaje i štampa Novinsko, izdavačko i štamparsko preduzeće u društvenoj svojini »Dnevnik« Novi Sad, Vojvođanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-77011 ● Direktor »Dnevnika« **Miodrag Karadžić** ● Za izdavača: **Ilija Vojnović** ● Odgovorni urednik: **Milorad Predojević** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Dragan Matović***

YU ISSN 0353—1287
Rukopisi se ne vraćaju

Bil Slou

UKLETA KOČIJA

Dvadeset dolara!

Dvadeset i još dvadeset dolara!

Debeljko je ćutao. Do debeljka je sedeo bankar Vilson. Gledao sam u fino potkresane bankarove brkove, i računao koliko mesečno troši za svakodnevno oblikovanje brčića, koji su izgledali kao tanki i tamni prorezi pod duguljastim nosem.

— Pratim — rekao je i debeljko napokon, obrisavši kažiprstom staklo na naočarima.

Vilson je, bez reči, gurnuo ka sredini stola pedeset dolara.

Tiho sam zviznuo. Sva četvorica pokeraša pogledali su u mene, a ja sam se diskretno nasmešio, sa izvinjavajućom grimasom lica.

— Na vas je red — nadmeno mi se obratio bankar, a ja bih ga najradije kvrcnuo palcem po brčićima.

— Šta on misli? Ne nalazim ja svakog dana devedeset dolara. Toliko je od svakoga ležalo na stolu.

Činio sam se nevešt.

Vilson je počeo da dobuje prstima po nekada zelenoj čoji na širokoj plohi stola.

— Sto dolara! da se zaokruži — dodao sam i pogledao u suigrače. Sada je bio red na njih da se iznenade. Debeljko je skinuo naočari, pa ih je opet vratio na nos. Iskapio je do dna viski iz čašice i upitao me:

— Mister, dižete ulog za sto dolara?

Kakvo glupo pitanje! A lepo sam, glasno i jasno rekao da zaokružujem na sto dolara. U odgovoru me je preduhitrio ćosavi kauboj koji je podelio karte. Rekao je unjkavim glasom:

— Ma ne, Malse, to on zaokružuje.

— Aahaa!...

Debeljku Malsu je napokon bilo jasno. Da sam se ja pitao, ne bih mu nikad dozvolio da igra poker. Ali, naravno, od takvih kao što je Mils profesionalci i pune džepove.

Bankar je pripalio finu dugačku cigaru. Nisam imao prilike da pušim takve još od vremena kad sam bio u Dalasu. Verovatno ih se ni tada ne bih dočepao da nije bilo pošiljke iz Nju Orleansa, i kauboja stočarskog kralja Damonda, koji su ih kupili na njegovo insistiranje.

Mesec dana sam uživao u gostoprimstvu moćnog teksaškog rančera silnika, i pušio njegove cigare.

— Nešto ste rekli? — trgnu me iz razmišljanja Vilson.

Gledao sam u dim cigarete. Odgovorio sam:

— Setio sam se Dalasa.

Opet su svi pogledali u mene, zaboravivši za trenutak na igru.

— Vi ste čak iz Dalasa?

— A, ne — opet sam brzo odgovorio, mahnuvši rukom.

Znao sam da im je čudno što sedim tu, u Karson Sitiju, usred Nevade.

— Neka bude sto dolara — javio se kauboj, i svi smo se ponovo usresredili na igru.

— Odustajem — reče debeli Mals i odloži karte.

Mali čovek u crnom prvi put progovori:

— Kad sam podigao ulog za dvadeset dolara, nisam znao da ću morati odvojiti celu mesečnu zaradu za jedno deljenje.

A, tu smo! Pogrebnik je hteo da lovi u mutnom. Sigurno ima loše karte, a hteo je da blefira, i to prvi! Ili sam ja seo sa lošim igračima za sto, ili u Karson Sitiju ne znaju da igraju poker.

— Tede, ideš li, ili ne ideš? — mrzovoljno upita bankar čoveka u crnom.

Pogrebnik Ted se promeškolji na stolici. Stolica zaškripa.

— Evo još šezdeset.

Ted se ipak odlučio. Sigurno nema u rukama više od dva para. Ali, pošto je odlučio da igra dalje, verovatno su to dva jaka para. Možda ima asove? Kraljeve nije mogao imati, jer su bili među mojim prstima.

Vilson nehajno gurnu deset dolara na gomilu novca, i tako zaokruži svoj ulog.

Blago sam, rukom, pokušao da ispravim zgužvanu čoju na mom delu stola, ali mi to nije polazilo za rukom. Stolovi oko nas su bili prazni. Samo je jedan dugajlija stajao pored šanka, klateći se na krivim nogama. Izgledao bi smešno da o pojasu nije imao teški mornarički kolt. Mnogi su ostali verni tom starom oružju. Ja nisam bio toliko staromodan. Zahvaljujući pozivu, a i mom tvrdoglavom ujaku, koji mi je prosto utrapio novi vojnički remington, model 44, a i mali džepni dvocevni pištolj, takođe remington, model 41, bio sam naoružan vojnički, na zadovoljstvo mog upornog ujaka.

— Tri sedmice — reče kauboj.

Nisam mogao proceniti da li veruje da će mu triling doneti bogatstvo, ili će izgubiti dvomesečnu zaradu. Hteo sam da ga upitam kako to da je tu, u gradu, usred popodneva, dok njegovi drugovi rade po pašnjacima u okolini. Ali možda on i nije bio kauboj. Ili je možda bivši kauboj, koji je seo za sto u salunu »Zapadna zvezda« nadajući se sreći.

— Tri devetke — slavodobitno reče bankar Vilson.

Bio sam siguran da je tog trenutka mislio da samo on ima pravo da odnese dolare, jer ih najviše ima od svih nas.

— Znao sam — uzdahnu pogrebnik Ted i baci karte na sto.

— Ja nisam znao — lako sam se nasmejao, i stavio pred bankara svoje karte.

Debeli Majls izvadi iz džepa kockastu maramicu i glasno se useknu. Bio je prezadovoljan što nije izgubio sto dolara, već samo ulog.

— Znao sam, Rojeme — reče Mals kauboju.

Ćosavi Rojem ustade i ode do šanka, bez reči. Čuo sam kako glasno naručuje dupli viski i pozdravlja se sa krivonogim. Nije mi se sviđao: nisam znao zašto ali verovao sam mom sedmom čulu.

— Rojame, dolaziš? — doviknu bankar Vilson kauboju za šankom.

Tako sam saznao da se svi dobro poznaju. Saznao sam im imena. Uvek sam voleo da upoznam ljude i grad u koji bih ujahao.

Jutros sam došao u Karson Siti, a već poznajem nekoliko ljudi.

Solidno za početak.

Rojem se polako vratio za sto.

Znao sam, iz iskustva, da moram pripaziti na usamljenog tipa za šankom. Rojem nije morao ustajati da bi naručio viski. Saluner, koji ga je poslužio, mogao mu je doneti dupli viski za sto. Ali on je hteo nešto da kaže krivonogom revolverašu.

Bio sam siguran da ga nije pitao kakvo je vreme napolju.

Ukoliko u sledećem deljenju Rojem ne dobije, biće vruće.

Uredno sam složio zelene novčanice, a zatim ih strpao u džep svoje sivo-narandžaste košulje, da se osiguram, ako dođe do gužve. Neprimetno sam odmaknuo stolicu od stola. Tako sam imao više mesta.

Onda sam se ponovo usredsredio na karte.

Škripa pokretnih vrata iza mojih leđa dala mi je do znanja da je novi gost ušao u salun.

— Zdravo, Mičame! — glasno se obrati bankar Vilson pridošlici, šerifu, koji priđe našem stolu, i odgovori na pozdrav:

— Zdravo, Vilsone! Jedna rana partija?

Krupni čovek sa šerifskom značkom na grudima stavio je šake na kukove. Odlučio je da malo kibicuje.

Nisam imao ništa protiv. Primetio sam kako Rojem i krivonogi brzo izmenjuju poglede. Izgleda da im je Mičam pokvario plan.

Zadovoljno sam se protegnuo, opruživši noge ispod stola. Nema ničeg lepšeg od mirne partije pokera pre večere.

Karson Siti bio je prilično udaljen od mog područja, ali tvrdoglavi ujak je baš mene odredio da krenem u Nevadu. Nisam mu bio zahvalan što me šalje u negostoljubivi kraj, pun ratobornih Šošona. Ali, na moje veliko iznenađenje i zadovoljstvo, poštanska kočija je stigla u grad na vreme, i ja s njom, na mojoj dugonogoj i prgavoj Lepotici. Sada smo se i ona i ja odmarali. Ona je dobila naramak sena u gradskoj štali, a ja sam premećući karte u rukama pokušavao da zaradim koji dolar.

— Dvadeset dolara — opet se javi Rojem.

— Ko je dobio maločas? — interesovao se gradski šerif.

Pogrebnik Ted je pokretom glave pokazao na mene.

— Stranče, hoće li te karte? — obratio mi se šerif.

Pogledao sam ga. Takav leden pogled, sivometalnih očiju, retko se sretao. Ali godine su učinile svoje; naslage sala oko šerifovog struka bile su upadljive.

— Karta je gora od žene — odgovorio sam šerifu.

On se nasmešio. Dobro je. Prvi utisak nije bio nezadovoljavajući. Mogao sam opet da skrenem pogled na karte.

— Salivene! — viknu debeli Majls.

Saluner natoči viski u čašu i donese je za sto. Uze praznu, koja je bila ispred Majlsa, pokretom glave pozdravi šerifa, i vrati se za šank.

Majls huknu, s olakšanjem, pogledavši u karte.

U rukama sam imao dva asa, jednu damu, osmicu i desetku. Sedmo čulo mi je govorilo da odbacim sve tri karte da zadržim samo asove, ali

nisam mogao da odolim samom sebi.

Po ko zna koji put, ostavio sam damu uz asove i zatražio dve karte.

Debeljko je obrisao čelo. Nije zamenio nijednu karu.

Rojem je tražio tri. Pogrebnik je bio najlošije sreće; tražio je četiri nove karte.

Bankar Vilson je tražio jednu.

Šerif je premestivši težinu tela na drugu nogu posmatrao.

Izgledalo je da se i Saliven zainteresovao za našu partiju. Bez poziva je prišao stolu. Šerif i on su izmenjali nekoliko rečenica, u vezi sa nekim sinoćnim događajem. Krišom sam pogledao prema krivonogom revolverašu. Davao je neki znak Rojemu, ali je Rojem bio zauzet gledanjem u karte koje je upravo bio dobio.

Dobio sam i ja dve karte, koliko sam ražio. Polako sam pomerao prvog asa, želeći da ugledam bar još jednog, pa da imam ukupno tri, što ne bi bilo loše.

Nisam imao sreće. Sedmo čulo mi je bilo u pravu. Nije trebalo da zadržim damu.

Dobio sam ponovo desetku. Druga karta je bila sedmica.

Dakle, imao sam samo par asova.

— Još dvadeset dolara — reče Rojem.

Bio sam tvrdoglav. Rekao samo odlučno:

— Zaokružujem na sto dolara.

Šerif se oslonio na obe noge. Majls je iskapio viski. Pogrebnik Ted se namrštio. Bankar se samo nadmeno smeškao.

U tom trenutku, napolju je odjeknuo pucanj.

U tri koraka, šerif se našao kod izlaza, držeći revolver u ruci.

Nekoliko uzvika i topot konja potpuno su nas dekoncentrisali. Držeći čvrsto karte u rukama, svi smo gledali ka izlazu.

Šerif je već bio napolju.

— Ruke gore!

Presekao me je glas krivonogog. Mornarički kolt je gledao vrhom dugačke cevi u nas. Pogledao sam u bankareve brčiće.

— Rojeme, reci svom drugaru da mi je dosta šale za danas — rekao je Vilson.

Rojem je slegnuo ramenima.

Krivonogi se cerio.

— Rojeme, samo jedan pokret, i probušiću ti glavu!

Opomena je bila surova. Ali oni su maločas prijateljski razgovarali za šankom! Nisam naseo na igru Rojema i njegovog prijatelja. Ostali se nisu dosetili.

— Rojeme, ne budi lud! — tiho je rekao Ted, uvukavši glavu među ramena, a Majls je, drhteći, podigao ruke iznad glave.

— Ti! — obrati se krivonogi meni: — Pokupi lovu! Brzo, ili češ osetiti olovo!

Ustao sam i pokupio dolare sa stola, upitno gledajući ka šanku.

Krivonogi je mahnuo revolverom.

— Ovamo! Donesi!

Nacerio se kad je prihvatio novčanice. Strpao ih je u džep.

— Prokletstvo, gde je sad Mičam? — pitao sam se.

— Vadi novac!

Krivonogi je široko razvukao tanke usne, pokazujući svoje krnjave žute zube. I ja sam se njemu nasmešio kiselo. Šta sam mogao? Dao sam mu tek zarađeni novac. Ponavljala se uvek ista priča. Nikada da mi pare zagreju džepove. Uvek ću biti pokeraš koji nije uspeo da uštedi ni dolar.

Povlačeći se natrag, ka izlazu, krivonogi je i dalje držao revolver upereni u nas. Pogledao sam Salivena.

On je držao obe ruke na šanku i tako davao do znanja da ne želi rizikovati. U tom trenutku sam sa setom pomislio na hrabre gostioničare na Srednjem Zapadu, koji obavezno drže sačmaricu pod šankom.

Nijednog trenutka krivonogi nije pogledao ka izlazu. Pomislio sam da je siguran da se šerif Mičam neće vratiti u salun.

Zar je to moguće?

Šerif mi je izgledao kao jedan od onih starih poštenjačina koji ni u snu ne pomišljaju na kršenje zakona.

Onda sam se dosetio.

Postoji i treći u celoj igri!

Pogledao sam ka Rojemu. Sedeo je mirno, kao da ga se ne tiče ko mu uzima novac.

Dakle, krivonogi i Rojem. I treći, koji je verovatno morao u momentu da smisli igru. Nisu se nadali šerifu. Treći je progalopirao prašnjavom ulicom i potrošio jedan metak. Dobro prodat metak!

Bankar se promeškoljio na stolici.

— Džonatana, okani se!

Reči bankara Vilsona su bile neubedljive. Krivonogi Džonatan mu je pokazao zube.

Još samo korak i Džonatan će biti napolju.

Tvrdoglavi ujak mi je naredio da ne upadam u gužve i da ne skrećem pažnju na sebe.

Šta da uradim?

Prsti leve ruke su mi se zgrčili. Ali zastao sam. Nije moj posao bio da sređujem trećerazredne varalice! Tako bi, naime, rekao moj ujak.

Uzdahnuo sam, i gledao kako moji dolari nestaju kroz leptirasta vrata.

Slutio sam šta se dešava napolju. Moje misli je potvrdio silovit i nagli topot.

Krivonogi Džonatan bežao je iz Karson Sitija.

Gde li je šerif?

To mé je interesovalo. Naslonio sam se na šank i tražio pogledom Salivena. Nije ga bilo.

Kada je ušao kroz sporedni ulaz, shvatio sam da je, kao i ostali, bio da vidi šta se dešava napolju, odnosno šta se desilo sa Džonatanom. Samo što je, po običaju svih gostioničara, on izašao kroz sporedni izlaz.

— Da? — upitno me je pogledao.

— Hladno pivo — rekoh mu.

Posmatrao sam njegove smirene pokrete. Kao da se ništa nije desilo. Pa njemu i nije. Nisu njemu uzeli novac.

Lako zaškripaše vrata, i u salunu se pojavi šerif Mičam.

— Oh! Napokon! — ote mi se iz grla.

Mičam me prostreli pogledom.

— Šta se desilo? — Mičam se obrati bankaru.

Gledao sam u kriglu piva pred sobom.

Čuo sam bezbojni Vilsonov glas:

— Dok si ti bio napolju, Džone, nama je Al Džonatan ispraznio džepove.

— Al?

Osetilo se iskreno čuđenje u šerifovom glasu.

Majls nije bio istog mišljenja. Mrzovoljno je dodao:

— Džone, šta se čudiš? Džonatan je već bio u tvom uredu.

— Baš zato se i čudim. Posle onog sumnjivog posla u vezi sa dvokolicom starog Pata,obećao mi je da će sve biti u redu.

Tu smo, dakle! Džon Mičam je počeo da veruje varalicama! Da je koju godinu mlađi, to se ne bi ni u snu desilo.

— Stranče — obrati mi se šerif, — dođi i ti u moj ured da sačinimo zapisnik u vezi sa pljačkom.

U odgovoru me preduhitri Majls:

— Šerife, bolje će biti da sada svi pođemo kod tebe.

— Ne. Sada šerif nema vremena. Mora za Džonatanom — javio se ponovo bankar, i meni je bilo jasno ko u Karson Sitiju vodi kolo.

Pogledao sam Mičama.

On se počešao po vratu i klimnu glavom. Nije mu bilo pravo, ali je potvrdio:

— Tačno. Ja ću za Džonatanom. Mislim da znam kuda je krenuo. Nije, valjda, lud da krene prema Šošonima sam.

Pažljivije sam pogledao Vilsona. Bio je srednje visine, u odelu od skupog štofa. U rukama je držao jedan od boljih šešira firme »Stetson«. Visoke i sjajne čizme odavale su čoveka koji ne luta mnogo prašnjavim stazama, niti blatnjavim putevima.

— Navratiću sutra — rekoh šerifu, misleći na formalnost oko zapisnika.

— Ostajete? — šerifa nije napuštala ljubopitljivost.

Pokušao sam da budem blago šaljiv:

— Pa, kako rekoste, šerife, niko nije lud da luta okolinom sam, kad iza svakog kamena motre oči nekog Šošona.

Mičam klimnu glavom, slažući se sa mojom primedbom.

Zamišljeno je pogledao u pod. Ali trgnuo ga je bankarev glas:

— Šerife, Al je sve dalje od grada!

Mičam mahnu rukom u znak pozdrava i izađe. Mislio sam da će se bar blago nasmejati na moju šalu, ali sam shvatio da sam samo dolio ulje na vatru. Ni njemu se nije lutalo po okolini dok su Šošoni na ratnoj stazi.

Za šerifom izađe Rojem.

Majls obrisa maramom znojavo lice, pozdravi Salivena i mene klimnuvši glavom i izađe za Rojemom.

Pogrebnik Ted priđe i stade pored mene. Reče:

— Stranče, da popijemo po jednu?

Zahvalio sam mu se.

— Imam toliko da platim ovu kriglu piva.

Pogrebnik odmahnu rukom i obrati se Salivenu:

— Meni viski, a njemu pivo.

Zatim se nasmeja i reče:

— Nema dobre pucnjave, i nema posla za mene.

Nasmešio sam se. Ponudio sam mu da sednemo za sto. Prihvatio je.

Mislio sam kako da ga pitam ko je taj Al, ko Vilson, i ima li još koji pravi gazda u gradu.

— Stranče, ja sam Ted Briksi. Pogrebnik sam u ovom lepom gradu.

Otpivši, nastavio je da govori, ne pitajući me za ime:

— Stranče, sve je bilo dobro dok je Slomljeno Krilo sedeo mirno u brdima. Ne znam šta mu bi da pokrene proklete Šošone! Kao da su podivljali! Nešto se krupno desilo. Naravno, građani nagađaju. Tri kuće, severoistočno od grada su spaljene do temelja. Matorog Slima nema više. Besplatno sam ga ukopao. Nevaljala starina, uvek je bio sam! Nema više ni porodice Vejk. Sve je to uradio Slomljeno Krilo sa svojim Šošonima.

Ćutao sam i slušao brbljivog pogrebnika. Dakle, ujak je bio u pravu. Nešto je pokrenulo Šošone.

Šošoni imaju poglavicu Slomljeno Krilo. O njegovoj hrabrosti se priča i van granica Nevade. Kad je imao samo tri godine, dok mu je majka zahvatala vodu na planinskom po-

toku, sa ostalim Indijankama, ležao je umotan u ćebence, pored potoka. Orao krstaš poželeo je da ugrabi zamotuljak. Mališan se grčevito uhvatio ručicama orlu za krilo, tako da on nije mogao poleteti.

Otimajući se orao je moćnim kandžama izgrebao dete, i naneo mu gotovo smrtonosne povrede.

Oni koji su imali priliku da se sretnu sa Šošonima, pričali su da je strašno pogledati poglavicu Slomnjeno Krilo, čije su lice i telo unakaženi ožiljcima.

— ... Ni kočije više nisu sigurne — prekinuo me je u razmišljanju čovek u crnom odelu.

— Ne znam šta vojska čeka. Jedan puk bi trebalo da sredi stanje,jer je sve opasnije. Kad je Slomljeno Krilo na ratnoj stazi, nema Šošona koji nije obojen ratničkim bojama.

— A grad? — upitao sam ga pijuckajući pivo.

Hteo sam da ga navedem da mi priča.

Nastavio je odmah:

— Grad? Kao i svaki grad u opasnoj zoni. Trgovina je već slabija. Tri nedelje Majls nije dobio robu za svoju prodavnicu. Vilson se ne usuđuje da pošalje plate radnicima na pruzi. Radnici su nezadovoljni. Neće da grade prugu besplatno. Ali ne usuđuju se da pojedinačno napuste logor, a ne mogu da se dogovore da pođu svi zajedno. Velike neprilike u Karson Sitiju.

— Uz to i Al Džonatan — podsetio sam Teda na nemili događaj od pre jednog časa.

— Da. Džonatan je bio gradsko smucalo, i radio je sve i svašta. Rojem ga poznaje. Nekada su radili zajedno u gradskoj štali. Istina, samo nekoliko dana. I to je neki drugar! Opljačkao prijatelja!

— A šta se desilo napolju? — upitao sam.

— Smešno — odgovori Ted — Neka budala projurila je na konju, pucajući u vazduh.

Moja nagađanja su se obistinila. Dakle, ipak ih je bilo trojica. Al Džonatan, Rojem i... Nisam imao pojma, niti sam slutio ko bi mogao biti treći.

Ustao sam rekavši:

— Hvala za pivo. Idem da se odmorim, pa ću na večeru.

Dok sam išao ka hotelu, razmišljao sam o proteklim događajima, i o priči pogrebnika Teda. Plate su, dakle, i dalje u trezoru u banci. Šta Vilson time dobija? Šta je nagnalo Šošone da se iznenada pobune?

Nisam ni slutio kakva je igra zamešena u Karson Sitiju.

Činilo mi se da sam pogrešio što nisam zaustavio Džonatana.

Posle večere moraću da obiđem Lepoticu. Samo još jedan dolar mi je ostao. Ne mogu popiti ni viski, a kamoli platiti za smeštaj Lepotice ili za sobu u hotelu!

Uzdahnuo sam, misleći na dolare koje mi je pomenuo ujak. Nisam se mnogo radovao tome, jer mi se već dešavalo da nakon završenog posla ne vidim nijednu zelenu novčanicu.

Moj pametni ujak me je uvek samo hvalio, a ja sam želeo novac.

*

—Gore ruke, ili ću te napuniti olovom!

Već su četiri dana prošla, ali taj glas nisam zaboravio. Došao mi je s leve strane, ali onoga ko je izgovorio te reči opomene nisam mogao da vidim dok se nisam okrenuo.

U stvari, znao sam ko je iza mene. Polako sam se okrenuo.

Al Džonatan je stajao raširenih nogu. Kao da je uzjahao nevidljivo bure.

Gladao sam ga ne prikrivajući iznenađenje.

Šerif se vratio iste večeri u grad neobavljenog posla. U usamljenoj brvanri kod Krive reke nije pronašao Ala, pa se vratio da nastavi da mirnno spava.

— Ale, zdravo! — pokušao sam da budem što pribraniji.

Džonatan se samo nacerio. Već me je nervirao njegov ogroman mormarnički kolt. Mahnuo je njime u pravcu štalskih vrata, govoreći:

— Krećemo!

I da sam imao nešto protiv, tu je bio napunjeni revolver u rukama krivonogog besposličara.

Ali bilo je krajnje vreme da se nešto desi, jer sam već četiri dana u Karson Sitiju, i sem uobičajenih priča i upozoravanja, nisam ništa više saznao, a to nije bilo dobro, i nije odgovaralo mojoj praksi.

— Ja bih na kobili, ako nemaš ništa protiv, Džonatane?

Shvatio je to kao dobar vic i pokazao mi zube.

— Nisi valjda toliko glup da kreneš pešice! — glasno je primetio i opet se nasmejao.

Budno je motrio dok sam sedlao Lepoticu. Nije mogao da sakrije oduševljenje, kao ni mnogi drugi koji su videli moju Lepoticu.

—Svaka čast — iskreno je primetio. — Odakle ti tako lepa životinja?

— Ime joj je Lepotica — rekoh.

Nisam hteo da mu kažem da je pametnija od njega. Verovatno bih ga time razljutio, a u ovom trenutku mi to nije bilo potrebno.

— Radiš u štali? — nacerio se Al, mahnuvši pištoljem, i dodao: — Dobro sam te opelješio. Imao sam četiri asa u ruci.

Zacerekao se.

Ćutao sam.

— Povedi tu svoju lepoticu, tiho. Nemoj misliti da ovu igračku držim u rukama da bih plašio vrane.

Poslušao sam ga bez reči. Bio je siguran u sebe. Nije mi rekao da odložim revolver.

Njegov vranac je stajao ispred štale.

Uzjahali smo i krenuli iz grada. Uveliko je bila noć.

Ćutke smo jahali. Al Džonatan nije ni za trenutak pomerio revolver u stranu. Čekao je samo jedan sumnjiv pokret pa da mi leđa napuni olovom.

Blago sam gladio dlanom Lepoticin vrat. Nije izlazila iz štale već četiri dana, i rasna krv čistokrvnog engleskog konja, dugih nogu i visokog vrata, vrila je u njoj. Poznajući njene ćudi, umirivao sam je, da se ne bi razmahala, i izazvala Ala da puca.

— Da pripalim cigaretu? — upitao sam svog pratioca.

On pritera konja sasvim blizu, i zabi mi cev kolta u leđa, govoreći tiho:

— Ni slučajno! Nastavi da jašeš!

Slegnuo sam ramenima. Šta sam drugo i mogao.

Nakon šat jahanja stigli smo na obronke planine, i posle još pola sata do brvnare.

Neka prilika se pojavi na vratima sa fenjerom u ruci. Džonatan viknu:

— Kide, ja sam!

Trgnuo sam se. Slutio sam skoru akciju, i bio sam napet kao struna.

— Sjaši i uđi!

Poslušao sam Džonatanovu naredbu.

— Jesi li ga doveo? — čuo sam grleni glas iz mraka, i tog trenutka sam bio siguran.

Ušao sam u brvnaru.

Da bih se lakše privikao na svetlo fenjera, zatvorio sam oči, dok sam prekoračivao drveni prag kolibe.

Džonatan je ušao za mnom.

Čovek koji nas je dočekao, ušao je za Džonatanom, govoreći:

— Nikad nisam razumeo Vilsona, pa ni sada. Koga će mu vraga taj stranac?

Ja sam se okrenuo.

Džonatan je držao revolver, ali je ruku spustio. Cev je gladala u zemljani pod brvnare.

Moj i Kidov pogled su se susreli.

Kid je razjapio usta od iznenađenja, a onda je opsovao i mašio se revolvera.

Nisam imao izbora.

Potegao sam svoj revolver, istovremeno nagnuvši gornju polovinu tela u stranu.

Prasnuo je pucanj, i Kid iz Esmeralde je jeknuo uhvativši se za rame. Revolver mu je ispao iz ruke.

Pre nego što je iznenađeni Al podigao revolver, oštro sam ga opomenuo:

— Ne mrdaj!

Zastao je u pola pokreta, a onda je spustio ruku, i dalje držeći revolver. Ali ja nisam bio kao on. Oštro sam ga upozorio:

— Ispusti kolt!

Nevoljno me je poslušao. Onda je pogledao Kida.

Visoki revolveraš iz Esmeralde se ljutito obrati svom drugaru.

— Glupane! Doneo si nam bure baruta!

Al Džonatan je buljio u mene.

— On je Slou!

Srećom, moje prezime Džonatanu nije govorilo ništa. Morao sam da reagujem:

— Kide, dosta je!

Više pažnje sam obraćao na poznatog ubicu iz Esmeralde, iako je bio ranjen, nego na Džonatana.

Džonatan je bio trećerazredni lupež, što bi rekao moj ujak.

Tanak mlaz krvi obojio je košulju visokog revolveraša.

— Sveži ga! — naredio sam Alu. — Dobro ga sveži! I stavi mu maramu preko usta!

Džonatan me je poslušao. Morao sam onesposobiti Kida da govori. Bilo je jasno da me on nije zaboravio. Ja sam bio najzaslužniji što je proveo dve godine u zatvoru. Nije mi odgovaralo da se izbrblja pred Džonatanom.

— Nećeš daleko! Šošoni su ovde.

Toliko je Kid uspeo da kaže pre nego što je dobio maramu preko usta.

Uzdahnuo sam.

Da sam znao da će me Al dovesti do Kida, ne bih pošao sa njim. Preračunao sam se! Mislio sam da Džonatan poznaje neke važnije ptičice koje sam tražio.

Džonatan je stajao pored vezanog Kida.

— Što buljiš? Vidiš da ti drug krvari? — upitao sam ga.

— Umreće — primeti Al.

— Neće, ne plaši se! Metak nije u ramenu. Samo sam ga okrznuo da bih ga onesposobio.

Džonatan je raširio oči.

Nije verovao, pa je prišao Kidu.

Zviznuo je od iznenađenja.

Prigušeni topot konja naterao me je da se bacim na pod.

— Lezite!

Al je čučnuo, zverajući kroz prozorčić.

— Glupane! — nisam mogao da se suzdržim, a onda sam dodao: — Nemoj da viriš kroz prozor, može ostati bez očiju!

Poslušao me je i otpuzao u ugao.

Kid je bio razumniji. Odmah je kleknuo, pokazujući mi glavom prema stolu.

Shvatio sam ga.

Ugasio sam fenjer.

Ali bilo je već prekasno.

Ispred kolibe se začuo huk sove, a onda se iza kolibe javio ćuk.

Osećao sam se kao u klopci.

Privukao sam se Kidu i skinuo mu maramu sa usta.

— Možeš li pucati levom? — tiho sam ga upitao.

odgovorio mi je potvrdno.

— Ale — tiho sam pozvao Džonatana.

Nije se pomerio. Bio je preplašen. Nisam, dakle, mogao da računam na treći revolver. Već sam hteo da opsujem, ali sam se suzdržao.

— Idem po revolver — reče Kid.

Minut mi se učinio kao večnost.

Držao sam u jednoj ruci opasač kojim je Al bio vezao Kida, a u drugoj kolt.

— Okej — javio se Kid iz mraka.

Onda sam čuo rzanje moje Lepotice, i nagli povik.

Tu smo, dakle!

Neko je hteo moju kobilu, a ona nije dozvoljavala da je vode tuđe ruke.

Pored sebe sam čuo prigušeno disanje revolveraša iz Esmeralde.

Tiho je progovorio:

— U desnom uglu je ostava, u zemlji, za drva. Ima otvor i sa dvorišne strane.

Nisam stigao ništa da odgovorim.

Vrata su se naglo otvorila i dve prilike su uskočile u brvnaru, urličući.

Kidov revolver je bljunuo vatru. Šošoni su prešli u večna lovišta.

Tišina je zavladala oko nas. Mesečina je prodrla kroz otvorena vrata. Čulo se komešanje konja u blizini.

Čvrsto sam držao kolt.

— Indijanci izbegavaju borbu noću.

Čuo sam oprezni Kidov odgovor:

— Slou, ti kao da si skrenuo sa pameti. To ne važi za Slomljeno Krilo. On ne poštuje nijedan zakon ni običaj.

— A ostali? — bio sam tvrdoglav.

— Šta ostali!? Za sve njih misli njihov poglavica. Tako je kod Šošona, moj prijatelju!

Naglasivši dve poslednje reči, Kid mi je dao do znanja da nije zaboravio naše odnose, da smo sad rame uz rame samo zbog Šošona.

A onda su poletele plamene strele.

Brvnara ja bila suva kao barut.

— Vrlo jednostavno — primetio sam, misleći o ratnoj taktici Slomljenog Krila. A onda sam, u sebi, dodao: — Bile, nije trebalo da izlaziš iz Karsona Sitija!

Ali šta je — tu je!

Brvnara je pucketala.

Onda je usledilo iznenađenje.

Spolja se začuo poziv na engleskom jeziku:

— Predajte se! Ne ginite uludo! Slomljeno Krilo ne želi da izgorite.

Tek tada se pomerio Džonatan. Privukao se do nas, preplašen.

— Izgorećemo!

Zgadio mi se kukavičluk tog krivnogog, lažnog kauboja.

— Ja idem!

Džonatan je bio odlučan.

Kid je škrgutao zubima.

— Radije ću sam sebi ispaliti metak u glavu nego što ću se predati Indijancu. Bolje umreti odjednom nego što ću se predati Indijancu. Bolje umreti odjednom nego umirati u njihovom logoru danima.

Hteo sam da promrmljam nešto o bezizlaznosti situacije, ali me je prekinuo novi povik:

— Predajte se!

Kid je uzviknuo, skočivši, Istrčao je iz brvnare neprestano pucajući.

Pao je nekoliko metara ispred ulaza u brvnaru, napunjen strelama.

Uzdahnuo sam. Znoj mi je probijao košulju.

Džonatan je drhtao. Onda se više nije mogao obuzdati. Istrčao je napolje, vičući:

— Ne pucajte! Ne odapinjite strele!

Jedan pucanj je bio dovoljan da zauvek nestane krivonogi besposličar Al Džonatan.

Pogldao sam ka uglu, prema ostavi za drva. To mi je bila poslednja šansa. Krenuo sam. Ali ostava je bila puna! Preda mnom su se stvorila tri Šošona.

Osetio sam kako mi se brvnara ruši na glavu, a onda sam izgubio svest.

Kao iz neke daljine, do mene je dopirao zvuk bubnjeva. Hiljade iskrica mi je titralo pred očima. Nisam se usuđivao da pomerim glavu. Iz iskustva sam znao da bih ponovo pao u nesvest od bola.

Ležao sam i čekao.

Kad sam prikupio, snagu, polagano sam otvorio oči.

Gledao sam u vrh vigvama.

Prstima sam pipao pored sebe. Osetio sam krzno.

Podigao sam glavu, Jeknuo sam.

Posle pola sata, napokon sam bio siguran da sam se vratio među žive. Srećom, onaj ko je uputio tomahavk ka mojoj glavi nije to učinio oštricom, već pljoštimice.

Gledao sam prema centralnom delu velikog vigvama.

Desetak Šošona, išaranih bojama, sedeli su oko vatre.

Napolju, zvuk bubnjeva nije prestajao.

Dakle, imao sam priliku da prisustvujem sastanku plemenskog saveta Šošona.

Pogledao sam prema pojasu. Naravno, uzeli su mi i opasač i revolver. Ali, srećom, čizme su mi bile na nogama, i to je bio dobar znak. Da su me potcenili, ili da sam običan zarobljenik, na sebi ne bih imao ni pantalone.

Malo mi je laknulo, iako nisam imao mnogo razloga da se veselim.

Jedan sedokosi starac je primetio da sam pri svesti. Samo je lako pomerio glavu, i shvatio sam da su svi u tom trenutku znali da ih posmatram. Nisu se pomerali. Samo je dugačka i tanka lula šetala od usta do usta.

Pored vatre je ustao mišićavi, ogromni Šošon, sa perjanicom na glavi. Niska od orlovih i jastrebovih pera dopirala mu je do ispod kolena. Pitao sam se kako je mogao da za toliko godina, koliko mi se učinilo da ima, zasluži tolika pera. Jer, kod Indijanaca je osvajanje pera i značaja mukotrpno. Jedno pero znači jedan podvig. Pet orlovih pera znači jedan ratni pohod.

Nisam uspeo da izbrojim pera na glavi Šošona koji mi je prišao.

Gledao je u mene očima crnim kao ugljen. Ćutke i prodorno me je posmatrao, kao da sam neobična zverka u njegovom lovištu.

Gledao sam i ja njega.

Iako mi je bubnjalo u glavi, izdržao sam.

Znao sam da je preda mnom čuveni poglavica Slomljeno Krilo. Bio je ogroman i sav od mišića. Telo mu je bilo unakaženo ožiljcima, a i lice mu je bilo prepuno ožiljaka.

Izgleda da su bile istinite priče u vezi sa njegovim detinjstvom.

Dao je znak pokretom ruke. Priđe mi drugi Šošon.

Nisam verovao očima! Šošon koji je bio namazan ratnim bojama,

imao je na sebi sukneni kaput. Rekao mi je:

— Verovatno si se iznenadio kad si pred brvnarom čuo svoj jezik, i to od jednog smrdljivog Šošona, kako vi, bledoliki, kažete.

Pokušao sam da budem prijatan:

— Nisam više iznenađen. Drago mi je što možemo da se sporazumemo.

Nije reagovao na moju uljudnost. Nastavio je:

— Znaš li da ulazak u ratno naselje Šošona znači smrt?

Progutao sam knedlu, ali sam se pravio nevetš. Odgovoro sam:

— Šošonima nije važna jedna smrt. Šošoni su krenuli ratnom stazom radi velike pobede. Šta im znači jedan bledoliki?

Indijanac u sakou je promrmljao nešto na svom jeziku. Verovatno je preveo poglavici šta sam rekao.

Slomljeno Krilo se nije ni pomerilo.

Moj sagovornik je nastavio:

— Ti nisi iz grada. Odakle si?

Neverovatno je da neki Šošon tako dobro poznaje prilike u nekom gradu. Nisam mogao znati odakle mu informacija da sam stranac. Razmišljao sam šta da kažem.

Pomogao mi je:

— Bio si hrabar u brvnari. Slomljeno Krilo to poštuje. To moraš imati na umu, stranče!

Poslednja rečenica mi je kazala sve. Indijanac u sakou se trudio da govori kao Indijanac, ali je poslednju rečenicu sklopio kao pravi belac, na čistom engleskom. Dakle, preda mnom je bio melez. Morao sam to da imam u vidu. Zaigrao sam odmah na tu kartu:

— Drago mi je da i u tebi ima malo moje krvi.

Melez se nije pokrenuo, niti je ičim dao do znanja kako su na njega delovale moje reči.

Slomljeno Krilo je nešto rekao. Bubnjevi su udarali napolju, a mirnoća ostalih Šošona, u krugu oko mene, nervirala me je.

Melez kao da je pročitao moje misli:

— Ne trzaj se, stranče! Ostavio si dobar utisak. Ne nagli, i ne ponašaj se kao kakva skvo.

Bio je u pravu, taj Šošon u sakou! Indijancima je uvek imponovala hrabrost. U tome su prednjačili Apači i Sijuksi. Poštovali su svakog neprijatelja koji je ispoljio hrabrost.

Klimnuo sam glavom.

Melez je nastavio:

— Nemoj da me pitaš gde sam naučio tvoj jezik. Za tebe u ovom trenutku to nije važno. Za tebe je važno što nisi *ti* bio tražen u brvnari već neko drugi.

Pitao sam se koga su to tražili Šošoni.

— Ti si u pravu, prijatelju — reče melezu, i dalje se oslanjajući na laktove. — Da sam znao da će se sve ovako završiti, ne bi dozvolio da me izvede iz grada. Ali i ja sam tražio neku ptičicu u brvnari.

— Ko si ti? — upita me melez.

Oklevao sam sa odgovorom.

Slomljeno Krilo nešto reče melezu, a zatim mi se ovaj obrati:

— Slomljeno Krilo je odlučio da ti pruži šansu. Moraćeš u krug, pred totem, napolju. Imaš pravo da izabereš ratnika sa kojim ćeš se boriti. Pazi, borba je na život i smrt.

Znači, nema natrag. Slomljeno Krilo se vratio u krug, ne pogledavši me.

Melez je hitro pogledao ka ostalima, a onda mi je tiho rekao:

— Imaš sreću što ne mogu da se slože kome će pripasti tvoja kobila.

Svaki je želi za sebe, a želi je i Slomljeno Krilo. Dobiće je onaj ko tebe pobedi. Pazi, odaberi Planinsku Lisicu. Njega ne trpi Slomljeno Krilo.

Melez brzo ode do ugla ogromnog šatora, i sede na krzno.

Nisam nikada saznao što mi je pomogao.

Zahvalio sam mu dugim pogledom.

Kao po komandi svi su ustali.

Izašli su iz šatora, a sedoksi starac mi priđe.

Ustao sam.

Stari Šošon me je pažljivo pipkao i gledao, kao da je neki doktor sa Istoka.

Shvatio sam.

Pravila igre nalažu da borci budu bez ozleda i da nisu ranjeni.

Starac je zadovoljno klimnuo glavom.

Da je moj ujak znao gde se nalazim... Umesto da sam na zadatku koji sam dobio, ja se moram boriti u selu ratobornih Šošona za goli život.

Uzdahnuo sam i krenuo za starcem iz šatora.

Indijanci su obrazovali veliki krug oko svog totema.

Starac me je gurnuo prema sredini kruga.

Ratnici su stajali oko mene i čekali.

Tražio sam pogledom meleza da mi pomogne. Kako da prepoznam Planinsku Lisicu?

Od straha sam se preznojio.

Obrisao sam dlanove o pantalone. Dvoumio sam se da li da izujem čizme da bih se lakše kretao po toploj zemlji.

Ratnici su čekali.

Ipak sam odlučio da ne izuvam čizme. Nisam ni slutio da sam time sebi spasao život.

Gledao sam namrgođene Šošone, i podilazila me je jeza. Znao sam da oni nisu krivi. Nešto ih je pokrenulo. Opasnost je pretila da se ratno raspoloženje proširi i na ostala plemena, a to bi bilo pogubno po doseljenike širom prerija, i sve ostale koji su se našli pod ovim delom neba.

Onda sam ugledao meleza.

Stajao je pored jednog Šošona. Kada je primetio da ga gledam, izgubio se.

Osmotrio sam bolje ratnika do kojeg je stajao melez.

Bio je skoro za glavu viši od mene. Oči su mu bile kao tanki prorezi. Nos mu je bio povijen, a usne debele.

Pokazao sam rukom prema njemu.

Povik iznenađenja je prostrujao gomilom.

Nisu očekivali da ću odabrati baš njega. Da sam znao da sam u tom trenutku odabrao najsnažnijeg Šošona, poznatog kao Planinska Lisica, i još poznatijeg po tome što se bunio protiv Slomljenog Krila, verovatno bih se predomislio.

Ali, bio sam, za trenutak, i ponosan kad sam čuo usklike odobravanja i priznanja mojoj hrabrosti.

Indijanac mi je prišao.

Pružio je ruke. U jednoj je bio tomahavk, u drugoj nož.

Dao mi je da biram oružje.

Nije ni on bio lud. Želeo je da ostavi utisak. Da se zna da me se ne plaši.

Uzeo sam nož

Opet su odjeknuli poklici priznanja mojoj hrabrosti. Ja bih rekao: mojoj brzopletosti. Jer, da sam imalo razmislio, uzeo bih tomahavk. Svaki Indijanac raste uz ratnu sekiru, i barata njome bolje nego bilo kojim drugim oružjem. Šošoni i Če-

jeni su nenadmašni u baratanju tomahavkom.

Ja sam, ipak, odabrao nož, i time još jednom iskušao svoju srećnu zvezdu.

Da sam bio na jugu, dole na teritoriji Apača, i da sam bio u istoj prilici, povukao bih mudar potez odabirući nož. Stari traperi kažu da se Apač rodi sa nožem za pojasom.

Ali moj ujak me je poslao u Nevadu, u Karson Siti.

Planinska Lisica krenu na mene. Bio sam uvek siguran u svoje reflekse, ali mi je sinoćni udarac po glavi malo poljuljao uverenje.

Za dlaku sam izbegao sečivo.

Hitro sam se okrenuo.

Planinska Lisica je ponovo krenuo na mene.

Od siline udara, pokleknuo sam, i stropoštao se na tlo. Planinska Lisica slavodobitno je uskliknuo, i obrušio se kao kobac na mene. Ništa mi nije preostalo nego da se bacim u stranu. Pokušaj je jedva uspeo.

Tomohavk mi je probio čizmu i zasekao butinu. Verovatno bi mi Planinska Lisica sledećim zamahom rasporio stomak, da nije, slučajno, zakačio čizmu na mojoj nozi.

Osećao sam bol u nozi.

Hteo sam da ustanem, ali sam uspeo samo da kleknem. Planinska Lisica je obema rukama uhvatio tomahavk, i ustremio se stojeći da mi raspoluti glavu.

Bacio sam se u stranu.

Planinska Lisica nije mogao da se zaustavi jer nije očekivao takvu brzinu. Sam je sebi, punom snagom, zabio tomahavk ispod stomaka.

Bezglasno se srušio.

Bubnjevi su opet odjeknuli širokom dolinom.

Prvi znaci predvečerja javili su se na horizontu. Iskreno sam bio srećan što ću imati priliku da vidim sutrašnji izlazak sunca.

Planinska Lisica je samom sebi presudio.

Ratnici su se ćutke razišli.

Melez mi je prišao.

Zahvalno sam ga pogledao. Smatrao sam da treba da mu zahvalim:

— Hvala ti za savete! Za sve!

Nisam bio u pravu. Melez me je ljutito odmerio, rekavši;

— Zar misliš da si mi ti važniji od plemena? Od moje braće? Stidim se što imam, kao i ti, bele krvi u sebi! Nisam pomogao tebi, već sam pomogao mom poglavici Slomljenom Krilu.

To je, dakle, bilo u pitanju.

Slomljeno Krilo se oslobodilo takmaca. Sam nije hteo da se sukobi sa svojim najboljim ratnikom, jer to ne bi bilo prihvaćeno sa odobravanjem ostalih. A slomljeno Krilo je najmanje želeo neslogu među svojim ratnicima.

Hteo sam da kažem melezu da boja kože ne igra nikakvu ulogu, ali mi on to nije dopustio.

Okrenuo se i otišao.

Stajao sam pored leša Planinske Lisice, gledajući u Indijanku, verovatno njegovu ženu, koja je naricala nad mrtvim telom.

Posle dva sata bio sam već daleko od logora Šošona. Moja Lepotica je grabila ka Zapadu, prema Karson Sitiju.

Nisam nijednog trenutka pomislio da sigurno znam gde se nalaze Šošoni. Kao i sva plemena na ratnoj stazi, ni oni nemaju stalno naselje, već logoruju prema potrebi.

Zviždukao sam dok je Lepotica grabila glavnom ulicom Karson Sitija. Jedva sam verovao da sam živ i da sam uspeo da odem do Šošona samo sa posekotinom na nozi.

Karson Siti mi se učinio najlepšim gradom na svetu.

Nisam ni slutio da me u njemu čekaju neprilike.

Saliven me je iznenađeno pogledao. »Zapadna zvezda« je bila dupke puna, i dim je prosto lebdeo u vazduhu.

Ipak sam disao punim plućima.

Stao sam pored šanka.

Dobro bi mi došlo jedno hladno pivo, da sperem grlo, ali nisam imao novca.

Saliven je svaki čas pogledao prema meni, kao da sam utvara.

Sve se razjasnilo kada mi je šerif zabio cev kolta u leđa. Oštro je rekao:

— Da se nisi mrdnuo!

Sve se glave okrenuše prema kraju šanka gde sam se ja bio nalaktio.

Čekali su da vide rasplet događaja.

— Okreni se! — reče mi šerif.

Poslušao sam.

— Stranče, hapsim te zbog ubistva Ala Džonatana.

Da je grom udario iz vedra neba ne bih se više iznenadio.

— Je li moguće, šerife? Jedva sam uspeo da prozborim.

Čuo sam Salivenov glas:

— Zamislite, on se još i čudi!

Sa suprotne strane prišao je bankar Vilson. Smrknuto me je gledao, govoreći:

— Stranče, ako ti je Al pokupio dolare, nije zaslužio da ga napuniš olovom. Još si ostavio revolver! Jesi li ti čitav? Šta misliš, ko smo mi ovde? U Karson Sitiju nema mesta ubicama!

Prisutni su odobravali.

Gledao sam u Mičama, Šerif je bio neumoljiv, i shvatio sam da bi svako pitanje bilo suvišno. Umorno sam slegnuo ramenima. Ionako nisam mogao u hotel bez novca. Bar ću mirno prenoćiti na drvenoj klupi u zatvoru. U sebi sam se jetko nasmejao.

— Kreći!

Poslušno sam krenuo ka izlazu. U stopu me je pratio čovek sa značkom na grudima.

Pre nego što smo izašli iz saluna, čuo se snažan povik:

— Nećemo trpeti ubice u našem gradu! Sredićemo mi to!

Šerifov ured bio je na suprotnoj strani ulice, iza trgovine mešovitom robom.

Mičam nije progovorio ni reč. Kada je zveknulo železo o železo, i vrata se zaklopila za mnom, Mičam mi je rekao:

— Ti si stvarno lud. Dolaziš nenaoružan u grad posle ubistva. Tu se nešto ne slaže, priznajem.

Poslednju rečenicu je izgovorio više za sebe. Brzo sam odgovorio:

— U pravu si šerife. Zar misliš da bih se vratio u grad da sam ubio Ala? Uostalom, valjda je neko uporedio moj revolver i kalibar metka kojim je Al ubijen.

— Rojem je glavni svedok i njegov prijatelj Džo Klark. Oni su doneli revolver, i sve objasnili. Kažu da su pokopali Ala kod spaljene brvnare.

Šumno sam uzdahnuo i legao na tvrdu klupu. Znači, Mičam nije ni mrdnuo iz Karson Sitija. Sve je zamesio Rojem, i taj Klark.

Kao da je pročitao moju misao. Mičam mi je rekao:

— Rojem i Klark su se zakleli pred svedocima. Gradski sudija Martin već je preuzeo slučaj. Zapisnik je sastavljen odmah posle zakletve svedoka.

Predstava se, dakle, odigrala pre mog dolaska u grad. Više nisam smeo da prepuštam stvari slučaju. Morao sam da delujem.

Samo, nije mi bilo jasno na kojoj je strani šerif.

— Da li smatraš, šerife, da bih se pojavio u Karson Sitiju da sam ubio Ala?

Ćutao je trenutak, a onda je mrzovoljno rekao:

— Zašto da ne, stranče? Možda si računao na tu kartu!

Znači, šerif je bio još jadniji i nesamostalniji nego što se to meni činilo.

Prekinuo me je u razmišljanju:

— Uostalom, kako se zoveš, stranče?

— Bil.

— Samo?

— Dosta za jednog ubicu.

Postao sam sarkastičan. Nije vredelo razgovarati sa šerifom. Od saluna je dopirala buka, povici i prigušeni zvuci klavira.

Šerifov ured bio je jedna velika soba sa četiri zida od kamena. U zadnjem delu, gde sam se ja nalazio, bio je zatvor, a u prednjem kancelarija.

Šerif sede za sto, izvadi džepni sat i stavi ga pored sebe na sto.

— U devet je večera — reče glasno, da bih ga čuo. — Tad je i smena. Doći će moj pomoćnik.

Izgleda da mu je graja prekoputa postala sumnjiva. Ustao je i prišao prozoru.

— Šta ima novo? — interesovalo me je, jer sam slutio zlo.

Šerif je ćutao. Onda je uzdahnuo i prišao zidu. Iz ormara je uzeo pušku.

— Ne može to tako, ipak — mrmljao je.

— Šerife!

Hteo sam da ga upitam za Lepoticu, ali sam se predomislio. Bolje je da bude vezana pred salunom, uz ostale konje. Tako se ne zna ko je vlasnik.

— Reci! — šerif je čuo poziv i prišao rešetkama.

Glasni povici su se čuli spolja.

— Šerife, izgleda da građani misle da sam ja jedini krivac za sve!

Hteo sam pošto-poto da navedem Mičama na razgovor. Izgleda da sam pogodio pravo mesto. Rekao je:

— Već godinu dana ništa nije u redu. Pre osam meseci prvi put je napadnuta kočija.

Zaćutao je. Podstaknuo sam ga pitanjem:

— A posle?

Nastavio je zamišljeno:

— Banka nije mogla da radi. Pošiljka je bila opljačkana. Građani su prosto pobesneli. Vilson nije mogao ništa. Onda su nastali problemi sa platama radnika na pruzi. Sada još i Šošoni!

Mičam je uzdahnuo.

Zatim priđe stolu i iz ladice uze metke i stavi ih u džepove. Proverio je da li je puška puna, i krenuo ka vratima.

Nisam smeo više da čekam. Morao sam da kažem istinu šerifu. Napolju su ljudi bili sve glasniji i sve jarosniji. Masa se pokrenula i htela je krv.

— Šerife — odlučno sam i glasno rekao skidajući čizmu.

Hteo sam da mu pokažem ranu na nozi, jer mi verovatno ne bi verovao na reč.

Šerif se okrenuo.

Tad se otvoriše vrata, i u kancelariju upade moj poznanik melez sa vinčesterkom u ruci.

— Da se nisi pomerio, šerife! — viknuo je.

Opasno su reči zazvonile uredom.

— Ključeve!

Melez je bio neumoljiv. Žurilo mu se. I meni se žurilo, priznajem.

Čvrsto sam uhvatio rukama rešetke, očekujući.

Minut kasnije bio sam slobodan.

Melez je udario šerifa kundakom. On se srušio, a ja sam prihvatio njegovu pušku.

— Idemo! — melez je već bio kod vrata.

— Trenutak!

Kad nemam revolver, osećam se kao bez ruke.

Pregledao sam ladice i nisam se prevario: u poslednjoj je bio moj revolver.

Sad sam mogao napolje.

Moja Lepotica je stajala pored melezovog mrkova. Gomila je već bila krenula od saluna.

Prvi meci su opasno fijuknuli pored naših ušiju.

— Ovamo, maršale! — viknuo je melez.

Ja sam, cimnuo uzdu. Lepotica je pojurila za mrkovom u sporednu uličicu, a onda van grada.

Na uzvisini, u borovoj šumici, zaustavili smo konje.

— Jesi li čitav« — upitao sam meleza.

Sjahao je. Nije mi ništa odgovorio.

— Hvala ti što si me spasio. Tvoj sam dužnik.

— Sve je u redu, maršale. Već je bilo vreme da dođeš.

— ja sam Bil Slou.

— Drago mi je maršale. Ja sam Mali Bizon.

Ćutao sam. Nisam hteo da ga pitam da li ima i neko drugo ime.

Kao da je znao šta mislim, nastavio je:

— Otac mi je bio traper, Džeferson Kegan, lutalica. Oženio se Indijankom iz plemena Šošona. Propio se kada je trgovina dabrovim krznom propala. Svoj vek proveo je u planinama i na rekama loveći dabrove. Na Istoku su cenili dabrovo krzno. To znaš. Onda je moda šešira i krznenih kapa od dabrovine prošla, a Džeferson nije znao drugo da radi. Ni otac ni majka nisu mi više živi. Otac mi je dao svoje ime kad sam se rodio.

Dakle, Malom Bizonu je ime: Džeferson Kegan mlađi.

— Drago mi je, Džefe, odnosno, Mali Bizone, kako ti kažeš.

— Svejedno mi je, maršale; nijedno ime mi nije donelo sreću u životu.

Iskreno je rekao to, i ja sam znao da je tako. Jer, ni Indijanci ga nisu potpuno prihvatili, zbog očeve krvi, niti su ga prihvatili belci, zbog šošonske krvi.

Moram da saznam zašto su Šošoni krenuli ratnom stazom.

Promenio sam temu. Izgleda da je to Kratkom Kaputu, kako sam ga ja u sebi zvao, godilo.

Rekao mi je:

— Slomljeno Krilo je imao kćer jedinicu. Rumenu Rosu. Oteta je, silovana i ubijena. Pored nje su pronađen šešir i potkovica. Slomljeno Krilo je od tada neumoljiv.

Znači, neki su želeli da Šošoni preuzmu na sebe odgovornost. Kid iz Esmeralde nije bez razloga u Nevadi. Pomenuo je Vilsona kad sam ja došao pred brvnaru.

— U pravu si, maršale. Iza svega stoji Vilson.

Bio sam u pravu. Mali Bizon je znao mnogo više nego što sam ja slutio.

Nisam hteo da krijem svoje mišljenje od Malog Bizona. Imao sam utisak da mu mogu verovati.

Bio sam u pravu.

— To je i Džo Klark. On je, zapravo, Džo Vičita.

Zviznuo sam kroz zube. Džo Vičita! Kid iz Esmeralde! Dva čuvena revolveraša sa Srednjeg zapada.

Nešto krupno se, znači, dešavalo ovde. Bio je u pravu moj ujak što je

hteo da dođem u Karson Siti. Uprava kompanije »Union Pacifik« se žalila vladi i zatražila je pomoć. Odlučeno je da se ovamo pošalje jedan federalni šerif, i da mu se daju odrešene ruke. Ujak je odredio mene.

— Znači, tu je i Džo Vičita!

Izvadio sam duvankesu iz džepa.

— Hoćeš? — upitah Malog Bizona.

Bez reči je prihvatio duvankesu.

Primetih, dva-tri metra dalje, osušeno deblo.

Povedoh Lepoticu, i sedoh na deblo da na miru popušim cigaretu.

Melez je stajao pored mene, držeći mrkova za uzde.

— Nemam druge — rekoh posle kraćeg razmišljanja — Moram da posetim Vilsona.

— Bio sam tamo — reče Mali Bizon.

Ćutao sam i čekao da mi još nešto ispriča.

Nastavio je:

— Pratim Vilsona već tri meseca. U pravu si, maršale, što si povezao propalicu Rojema, Džoa, Kida i Vilsona i Ala Džonatana. Ali postoji i peti čovek.

Pogledao sam ga upitno.

— Sinoć je Slomljeno Krilo poveo ratnike zato što sam mu ja javio da će Vilson doći u brvnaru. Ali umesto njega, doveli su tebe. Vilson je saznao da će ovamo tajno doći federalni šerif. Ti mu ne izgledaš tako. Čuo sam razgovor u njegovoj kući. Posle partije pokera bio je uveren da ti nisi taj, jer si se uplašio trećerazrednog revolveraša Ala Džonatana. Nisi reagovao, i Vilson više nije sumnjao u tebe. Ali jedan čovek, taj peti, zahtevao je da te uhvate i provere ko si. Naravno, znalo se šta ti sleduje. Peti čovek sedeo je tako da ga nisam mogao videti kroz prozor.

Zaćutao je, a onda nastavio:

— Rekao sam Slomljenom Krilu da je krivac za smrt njegove Rumene Rose u gradu. Slomljeno Krilo mi veruje jer smo rođaci, preko porodice moje majke. Ostavio mi je do sutra rok da nađem krivca, a onda će pokrenuti Šošone na grad. Biće to borba do istrebljenja jednih ili drugih.

Skočio sam na te reči. Opasnost se nadvila nad gradom. Znači, prekosutra će stotine Šošona, predvođeni Slomljenim Krilom, krenuti na Karson Siti. Biće prolivena krv mnogih nedužnih građana, žena, dece, ratnika iz plemena Šošona.

— Nemamo šta da čekamo!

Vreme nije radilo za nas. Morao sam nazad u grad. Odlaganja više nije bilo.

Uzjahali smo konje. Duvankesu sam vratio u džep. Ispod džepa mi je bila, sa unutrašnje strane, prišivena zvezda, na kojoj je pisalo: US MARŠAL. Da ne bih morao stalno da pazim da mi se prsluk ne otkopča, preko zvezde sam zašio komad jelenske kože. Tako sam sakrio zvezdu.

U čizmi sam imao ovlašćenje za ispitivanje slučaja u Karson Sitiju, u Nevadi.

Postojalo je još nešto, što Mali Bizon verovatno nije znao. Pošiljka zlata, kojim je »Union Pacifik« trebalo da plati sledeću deonicu pruge kroz Nevadu bila je opljačkana. Neko je saznao za tajnu pošiljku zlata u kočiji »Konkord« pre osam meseci.

Pred gradom umalo nismo naleteli na grupu jahača sa buktinjama u rukama.

Vislon nas nije ostavljao na miru. Bolje reći, nije *mene* ostavljao na miru.

Bio sam uveren da gomilu predvodi Rojem, ili Džo Vičita.

Banka je bila usred grada, do hotela. Jahali smo iza kuća, polako. Držao sam pušku šerifa Mičama, dok mi je revolver bio u futroli, na butini. U bisagama sam držao mali dvocevni remington.

Iza banke smo sjahali i tiho se prikrili osvetljenom prozoru.

Kancelarija bankara Vilsona bila je iza sale za stranke.

— Ne ide, pa ne ide! — čuli smo nečije reči.

— Polako! Nemoj da gubiš živce! — čuo sam zatim glas bankara Vilsona. Sedeo je naspram prozora i govorio nekom čoveku koji je bio leđima okrenut prozoru, a sedeo je u fotelji.

— Greška je što smo uključili Šošone. To je nož sa dve oštrice — rekao je čovek koji je sedeo u fotelji.

— Nije. Čini ti se — odvratio je Vilson. — Oni će biti okrivljeni za sve. Sledeći prepad na kočiju treba da bude ubedljiv. Nekoliko indijanskih strela i nekoliko mrtvih putnika biće dovoljno da se ne sumnja u nas, već na Šošone. A mi ćemo onda da delujemo.

Sledio sam se, slušajući plan podmuklog bankara.

— Prokletstvo — procedio sam kroz zube, gledajući ljutito bankara.

— Vilsone, vreme je da se gubimo. Zlato smo oteli, a plate za radnike na pruzi su u banci. Podelimo novac i nestanimo.

— Lako je tebi — reče bankar. — Ti si samac. Ne moraš da vučeš za sobom porodicu. A moja kćerka? A žena? Šta misliš, šta će Klara i moja žena Meri da kažu na sve to?

U tom trenutku su se otvorila vrata i u Vilsonov ured je ušao Džo Vičita, suvonjavi revolveraš, sa orlovskim nosem i riđom bradom. U rukama je držao crni šešir. Na sebi je imao sive pantalone, kariranu košulju i za pojasom mornarički kolt.

Džo Vičitu sam sreo prošle godine u Vajomingu, kad je građeno utvrđenje Fil Kerni, za odbranu protiv Sijuksa.

Slučaj je hteo da ne ukrstimo revolvere.

Sedmo čulo mi je govorilo da sad neće biti kao u Vajomingu.

U tom momentu je frknuo mrkov.

Vičita se odmah našao pored prozora. Prasnuo je mornarički kolt i Mali Bizon se srušio bez glasa.

Stajao sam u senci. Svetlost nije dopirala do mene. Čuo sam korake u prostoriji, i užurbani odlazak petog čoveka. Vilson je nešto doviknuo Džonu, a zatim je i on izašao iz ureda.

Revolveraša i mene delio je zid od dasaka. Kao da smo jedan drugog osećali..

Mrkov je odgalopirao. Lepotica se sklonila u mrak.

Začuo se Džoov glas:

— Slou!

Ćutao sam. Mislio sam da Vičita samo pretpostavlja da sam tu.

— Slou! Znam da si ovde!

Uzdahnuo sam. Polako sam izvukao revolver, držeći pušku u desnoj ruci. Javio sam se:

— Okej, Vičita! Ovde sam!

— Slou — ponovio je po treći put Džo, kao da mu se sviđalo moje prezime. — Dobiću nagradu ako te ucmekam. Čitavu hrpu dolara.

— Svaka čast — odgovorio sam. — Ja neću dobiti ništa.

Opsovao je i odskočio pripucavši. Revolveraš greši samo jednom.

Podigao sam revolver, ali me je preduhitrio Mali Bizon, sa zemlje. Mislio sam da je mrtav.

Pogodio je Džoa u stomak. Džo se presamitio, udario glavom o prozorsko staklo, razbio ga, i gornjom

polovinom tela se nagnuo napolje, kao da je hteo nešto da dohvati ispod prozora.

Pritrčao sam Malom Bizonu.

Verovatno je izdahnuo istog trenutka kada je pogodio Vičitu.

Zviznuo sam dva-tri puta. Lepotica je zarzala i doskakutala. Podigao sam beživotno telo Malog Bizona i prebacio ga preko sedla moje dugonoge kobile. Uzjahao sam i poterao Lepoticu.

Svanjivalo je uveliko kad sam primetio na litici prvog Šošona.

Išao sam po drugi put među ratoborne Šošone, nadajući se da će sve biti onako kako sam zamislio.

Odlučio sam da ponovo vidim Slomljeno Krilo.

Šošon stražar je podigao ruke visoko, držeći koplje vodoravno. Najavio je moj dolazak sledećem stražru, kojeg nisam mogao videti.

Izvukao sam duvankesu i pripalio cigaretu. Vukao sam dim za dimom. Onda sam sjahao i nastavio pešice. Nisam želeo da opteretim moju kobilu. Telo Malog Bizona morao sam da privežem za sedlo.

Iznikli su kao iz zemlje. Njih tridesetak načičkali su se na blagoj uzvišici, prema kojoj sam jahao. Sedeli su na mustanzima, držeći oružje u rukama. Namazani ratničkim bojama, nepomični, kao da ih ništa ne zanima, i kao da nisu primetili ništa ispred sebe.

Bacio sam opušak i zgazio ga. Nastavio sam da idem prema Šošonima.

Slomljeno Krilo podiže ruku kad sam mu se primakao na pedesetak koraka. Shvatio sam da treba da se zaustavim.

Slomljeno Krilo dojaha do mene.

Lice mu se smrači kada je prepoznao Malog Bizona.

Progovorio je grlenim glasom, očajno lošim engleskim:

— Nema Mali Bizon?

Klimnuo sam glavom.

— Šta biti?

— Poginuo je u dvoboju. Nema više ni onog koji je pucao u Malog Bizona. Mali Bizon se osvetio Džou Vičiti...

Prekinuo me je. Mahnuo je rukom dva puta, i jedan Šošon se izdvojio. Odahnuo sam. Primetio sam na tom Šošonu staru vojničku bluzu i čizme.

Nekadašnji vojnik izvidnik saslušao je šta mu je govorio poglavica. Onda se obratio meni:

— Slomljeno Krilo pita šta se desilo.

Ispričao sam mu sve.

Izvidnik je preveo poglavici.

— Što si se vratio? — upitao me je Slomljeno Krilo.

— Došao sam zbog Malog Bizona. Bio je hrabar ratnik. Zajedno smo tražili Rumenu Rosu. Mislim da znam ko je krivac za njenu smrt.

Izvidnik je brzo preveo poglavici.

— Slomljeno Krilo te pita kako se zove taj bledoliki.

Odgovorio sam:

— Došao sam da se dogovorim sa Slomljenim Krilom. Tražim od njega da odloži napad na grad za dva dana. Tada ćemo se ovde ponovo sastati. Ja sam predstavnik zakona. Dajem svoju reč da ću pronaći krivca i da će dobiti zasluženu kaznu. Ne treba da se proliva krv vaših ratnika i nedužnih građana.

Stisnuo sam palčeve i čekao odluku Slomljenog Krila. Njemu se nije pomerio nijedan mišić na licu. Bio je kao od kamena, nepomičan i ćutljiv.

Napokon je progovorio. Gledao sam u njegovo izbrazdano mišićavo telo.

Izvidnik mi prevede:

— Slomljeno Krilo nema šta da izgubi. Niko ne može iz grada bledolikih, niti može u grad. Slomljeno Krilo zna dobro da su Plave Bluze daleko i da ne mogu doći pre pet izlazaka sunca. Ako lažeš, i ti ćeš umreti, kao i svi bledoliki u gradu. Slomljeno Krilo smatra da ti može verovati. Zato će te čekati na ovom istom mestu posle dva izlaska sunca.

Uzdahnuo sam duboko.

Ostao sam sâm. Morao sam naći neko rešenje. Što pre.

Podigao sam šešir da pozdravim Šošone, njihovog poglavicu i mrtvog Malog Bizona.

*

Mičame, da se nisi pomerio! Držim te na nišanu! — rekoh, gledajući u široka leđa gradskog čuvara zakona.

On se ukočio.

Zatvorio sam pažljivo vrata za sobom. Tek sam bio stigao u grad.

Bilo je jutro. Debeli berberin je upravo otvarao radnju. Do njega je stajao Majls. Nešto su razgovarali. Zatim je Majls krenuo do svoje trgovine mešovitom robom.

— Možeš da se okreneš, šerife!

— Ti si stvarno lud, stranče! — uzviknu šerif.

— Dragi moj Mičame. Nije sve onako kako ti misliš da jeste.

Primaknuo sam stolicu bliže šerifu. Opkoračio sam je, i seo.

— Slušaj, šerife. Nemamo mnogo vremena. Ja sam Bil Slou.

Gradski šerif je razrogačio oči.

— Federalni šerif?

— Da, šerife? Sa specijalnim zadatkom u tvom gradu.

Iz džepića sa unutrašnje strane jakne izvadio sam zvezdu i pokazao mu je.

— A papiri? — upita Mičam.

Uzdahnuo sam. Skinuo sam čizmu i izvadio ovlašćenje Vojnog ministarstva.Pri dnu je bio potpis Vejna Morgana Mek Gregora, moga ujaka, pukovnika, sekretara ministarstva.

Pružio sam ovlašćenje šerifu Mičamu.

Pročitavši ga, vratio mi ga je, govoreći:

— Okej, maršale! Govorite! Stojim vam na usluzi:

— Dakle, Mičame, pod nogama nam se kuva. Šošoni su krenuli i neće ih ništa zaustaviti. Ali Slomljeno Krilo mi je dao rok od dva dana da pronađem krivca za smrti njegove kćeri Rumene Rose. Mislim da je krivac u direktnoj vezi sa problemima »Union Pacifika« i njihovog udela u izgradnji pruge, a u vezi sa događajima oko ipslata plata.

Mičam me je pažljivo slušao.

— Džo Vičita je mrtav. Ne znam šta je Vilson uradio sa njegovim telom. Proverićemo kod pogrebnika Teda. Ali ne verujem da to Ted zna. Rojem, Vilson, Al Džonatan i Kid iz Esmeralde su bili povezani. Ostali su samo Vilson i Rojem. Neću se začuditi ako uskoro vidim neku poznatu revolverašku njušku u Karson Sitiju. Ali postoji još jedan čovek. Šerife, ko u gradu od viđenijih građana nije oženjen?

Šerif je pripalio cigaretu.

— Slou, izvini za ono hapšenje — izrekao je zatim.

Odmahnuo sam rukom.

— Tri čoveka u gradu bi se mogla uklopiti u tvoju priču. Advokat Smit je prvi. On je samac. U gradu živi već pet godina. Neoženjen je i živi iznad gradske većnice. Drugi je zubar Li, jedini lekar u okolini. Iako je zubar po profesiji, nema boljeg hi-

rurga od njega u celoj Nevadi. Treći je gradski sudija Everin.

— Koji od njih prijateljuje sa Vilsonom?

— Everin.

— Slušaj, Mičame. Večeras ću ja posetiti Vilsona. On je namestio onu partiju pokera i pljačku. Jednostavno hteo je da proveri moje pucačke sposobnosti. Učinilo mu se da sam se uplašio, a to nije odgovaralo njegovoj predstavi o federalnom maršalu. Daću mu večeras priliku da pomisli da sam običan pljačkaš.

Mičam me nije razumeo.

— Slušajte dobro, kolega. — Nastavio sam. — Peti čovek i Vilson su se već razišli u mišljenju. Detaljno ćemo o tome i o Alovoj smrti u izveštaju, ako doguramo do toga.

Nasmešio sam se i nastavio:

— Imam jednostavan plan. Trezor bankara Vilsona će večeras biti prazan. Ti ćeš, Mičame, naći dobar razlog da zabaviš gradskog sudiju Everina. Dovedi ga ovamo, i nešto mu pričaj. Pokušaću da se sretnem sa Vilsonom.

Nastavio sam da izlažem plan čišćenja grada od pljačkaša.

Pogledom sam kružio po prostranom Vilsonovom uredu.

Svuda je bila tišina, samo su se sa sprata čuli glasovi ukućana. Bankar je voleo da ima sve na jednom mestu. Gore je stanovao, sa ženom i kćerkom, dole je obavljao svoje mračne poslove, a u prednjem delu velike kuće bio je poslovni deo banke.

Mali metalni trezor bio je u uglu, pored pisaćeg stola. Nemaštaj je bio skupocen. Vilson je bio jedan od najbogatijih ljudi u okolini.

Sve je bilo čisto i uredno. Prozori zatvoreni. Ni traga od krvi i slomljenog stakla. Vilson ništa nije prepuštao slučaju.

Seo sam u kožnu fotelju i izvadio duvankesu.

Čekao sam Vilsona.

Bio sam ubeđen da će doći.

Kao i uvek, nije bilo onako kako sam zamislio.

Vrata su se otvorila, i u ured je ušla visoka devojka, duge crne kose.

Iznenađeno smo se pogledali. Brzo sam skinuo noge sa stola i skinuo šešir.

— Dobro veče, mis — uljudno sam pozdravio.

— Šta vi radite ovde, u očevom uredu?

Baršunasti glas je zazvonio prostorijom, i bilo mi je krivo što tu lepoticu nisam upoznao na nekom drugom mestu.

— Imam zakazan sastanak sa bankarom Vilsonom — slagao sam, ne trepnuvši.

— Otac je gore, na večeri — reče devojka.

— Oprostite mis... — hteo sam da saznam ime lepotice.

— Klara Vilson — reče vitka devojka.

— Hoće li skoro mister Vilson? — brzo sam upitao.

— Pozvaću ga ako želite. Možda već dugo čekate?

— O, ne! Ne treba da ga zovete. On će sigurno sići u uobičajeno vreme u kancelariju.

— Mislim da će sići svakog trenutka. Hoćete li neko piće?

— Rado bih nešto žestoko — odgovorio sam.

Posmatrao sam Klaru dok mi je donosila pljosnatu bocu viskija i čašicu.

Zahvalio sam joj i nasuo piće.

Vilson je u tom momentu ušao u prostoriju. Nisam se pomerio, ali su mi se svi mišići zategli, kao strune.

— Ti!?

Bankar Vilson bio je iznenađen.

Diskretno sam pokazao glavom na njegovu Klaru. Vilson je bio prevejani lisac. Odmah se pribrao.

— Klara, idi gore. Imam poslovni sastanak.

Ponovo sam se lako naklonio devojci, žaleći što odlazi.

Ostali smo sami.

Podigao sam čašicu i nazdravio bankaru. Bankar je mrzovoljno gledao u mene.

— Slabo ste večerali, Vilsone?

Nije mu bilo do šale.

— Šta ćeš ovde?

Vilson nije okolišao.

— Imaš previše para, Vilsone. Došao sam da te rasteretim briga. Ja i moj ugledni prijatelj iz ovog grada imamo neke planove.

Prenerazio se, a onda je pogledao prema vratima.

Preduhitrio sam ga opomenom:

— Nećeš stići da prekoračiš prag.

Moj ledeni glas ga je potpuno izbacio iz takta.

Brčići su mi zaigrali, a ruka mu je mahinalno krenula ka čelu da obriše znoj. Grozničavo je razmišljao.

Nastavio sam:

— Glupavi Džonatan me je opelješio. Ali, srećom, tu je tvoja banka.

Bankar se nasmejao.

Rekao je kroz smeh:

— A ja mislio da si ti na specijalnom zadatku.

Smejao se kao lud.

Pravio se nevešt. Rekao sam:

— Može se tako shvatiti. Zar nije specijalni zadatak opelješiti najbogatijeg čoveka u gradu?

I dalje se smejao, kao da mu je pao kamen sa srca.

Prišao je stolu i uzeo bocu i moju čašicu.

— Nemaš ništa protiv, prijatelju, da uzmem tvoju čašu?

— Pa to je, ionako, tvoja čaša. Posluži se.

Stara varalica! Milije mu je bilo da sretne pljačkaša, nego predstavnika zakona.

Iskapio je do dna, kao ja malopre.

— Sedi da porazgovaramo — reče zatim, mirno.

Seo sam, čekajući šta će se dogoditi.

— Znam ko te je poslao — otpočeo je Vilson. — Ali starom Vilsonu još niko nije stao na rep, pa neće ni Everin. On te je poslao, zar ne?

Ponovo sam se prihvatio duvankese, blago odgurnuvši fotelju od stola.

— Znam, znam... Everin mi je uvek mirisao na nesigurnu partiju. Ali ja mogu da ti ponudim više nego što je on ikada imao.

Kresnuo sam palidrvce o sto.

— Daću ti pet stotina dolara ako središ Everina.

Ćutao sam.

— Hiljadu. A potom još i malu nagradu. Otići ćeš iz Karson Sitija bogat i čitav.

Vilson je bio pravi poslovni bandit.

— A Šošoni? — upitah ga.

— To nije tvoja briga! Dajem ti reč da ćeš bezbedno proći kroz područje Šošona.

To je bilo novo. Pokvarenjak mi je nudio bezbedan prolaz preko teritorije Šošona. Kako li je, samo, to mogao da izvede?

— Rojem i Žutilo će srediti — reče Vilson.

Bio sam u pravu kad sam mislio da je Karson Siti postao osinjak. Posle Kida iz Esmeralde, Džoa Vičite tu je i Žutilo, višestruki ubica, koji već godinama uspeva da izbegne zasluženu kaznu. Pravo mu je ime Adam Roj. Sasvim obično ime i prezime. Ali zovu ga Žutilo, jer mu je koža prokleto nezdrave, žute boje.

Bankar je očekivao da ću ja pristati na njegov predlog.

Pravio sam se da razmišljam. Gledao sam prema trezoru, ne ispuštajući bankara iz vida. Onda sam klimnuo glasom.

— Pristajem, ali uz jedan uslov: da mi otvoriš trezor i da se sam poslužim.

Pokušao sam da se nasmešim kao pravi ubica. Dodao sam:

— Ostaće i tebi, ne brini.

Ponovo je prebledeo.

Pomogao sam mu:

— Pristajem da mi ti izdvojiš pristojnu gomilu iz trezora.

Sigurno sam mu izgledao kao najgluplji pljačkaš na svetu.

Vilson je prišao trezoru.

Kratak, prigušen zvuk, a zatim neki tup zvuk, kao pad tela, gore u sobi, učinio je da se bankar i ja pogledamo upitno. Nijedan od nas nije znao šta se dešava.

Istovremeno smo krenuli prema vratima.

— Everine! — oštro je viknuo bankar.

Everin se, sa pištoljem u ruci i Klarom kao štitom ispred sebe, povlačio kroz hodnik, motreći na nas.

— Everine! — ponovio je Vilson.

Pomakao sam se u stranu. Krv mi je jurnula u glavu. Prsti su mi se grčili.

— Da se niste pomerili! — Everinov glas je podsećao na škripu kolskih točkova. — Vilsone, nema više odlaganja. Čekam te sa Klarom, napolju. Hoću moj deo zlata i ogrlicu Rumene Rose. Za ostalo me nije briga. U protivnom će tvoja kćerka biti predata Šošonima.

Krupne graške znoja su orosile Vilsonovo čelo.

— U redu, Everine. Pričekaj napolju, odmah ću ti doneti sve iz zatvora.

— Vilsone, ne šali se glavom! — ponovo je upozorio krupni Everin, čvrsto držeći uplakanu Klaru. Dodao je: — Proći ćeš kao matori Mičam.

Dakle plan nam nije uspeo. Lukavi Everin je prozreo šerifa i verovatno naslutio opasnost koja se primicala.

Pitao sam se šta je Everin uradio sa Mičamom.

— A Meri?

Vilsona je interesovalo šta mu je sa ženom.

Klara je zajecala.

Everin se cerio:

— Ne brini. Ona je u carstvu snova. Sutra će je malo boleti glava, i sve će biti u redu.

— Pogani Everine, tako mi vraćaš! — Vilson se nije mogao suzdržati: — A ja sam te doveo i ja sam te postavio za gradskog sudiju. Da nije bilo mene, već bi odavno visio u Vajomingu, kao konjokradica.

Sve lepše od lepšeg! Everin nije bio pravi sudija, već obični konjokradica kojeg je Vilson uveo u veliku igru.

— Ne pričaj mnogo, Vilsone! I požuri! — dobaci Everin, a onda se obrati meni:

— Da se nisi pomerio! Jesi li ti novi revolveraš?

Everin je mislio da sam ja unajmljenik, kao što su bili i svi prethodnici u bankarskom uredu.

Nisam ništa odgovorio.

— Samo pokušaj da primakneš ruku futroli! — opomenuo me je Everin, krijući se iza Klarinog visokog tela. Petom je udario u vrata sporednog izlaza na kraju hodnika, viknuvši bankaru, koji je već bio u uredu pored trezora.

— Požuri Vilsone! I ne šali se glavom!

Ušao sam u Vilsonov ured kad je Everin izašao sa Klarom u dvorište. Bankar je žurno uzimao male platnene vrećice. Ispred vrećica bila je velika ogrlica, ukrašena zlatnim ukrasima i medveđim zubima. To je bila ogrlica Rumene Rose.

Dokaz je bio tu, i ja nisamm imao više šta da čekam. Izvadio sam revolver i tiho rekao:

— Vilsone, hapsim te zbog ubistva ili nameštanja ubistva Rumene Rose; pljačke zlatne kočije »Union Pacifika« i ometanja redovnog isplaćivanja radnika na pruzi!

Vilson je ponovo pobledeo. Morao sam brzo da delujem. Prišao sam mu i udario ga drškom kolta po glavi. Srušio se bez glasa. Skinuo sam mu opasač i vezao mu ruke na leđima, a maramicu mu strpao u usta. Skinuo sam moju maramu sa vrata i čvrsto mu je stegao preko usana. Vilson je bio upakovan za manje od minuta. Sve vrećice sa zlatom vratio sam u trezor i zatvorio ga, okrećući brojčanik nasumice. Ogrlicu sam uzeo. Učinilo mi se da je najbolje da je stavim oko vrata.

Prošao sam kroz hodnik, i podigao ruke. Tako sam izašao u polumrak dvorišta.

— Gde je Vilson? — mrzovoljno me je upitao Everin.

Stajao je pored osedlanog konja, ne puštajući Klaru.

— Hej, kakva je to gužva? — reski glas je odjeknuo dvorištem.

Sve se odigralo u momentu.

Znao sam ko dolazi, i čekao sam da Everin pogleda prema jahaču.

Bio mi je dovoljan samo delić sekunde.

Ruka mi je munjevito krenula ka opasaču.

Everin je kriknuo i pustio Klaru, kad ga je metak pogodio u rame. Vrištao je od bola, jer mu je kuršum slomio kost.

Okrenuo sam glavu prema jahaču.

Žutilo je podigao obrve i pogledao me.

Adam Roj, poznatiji kao Žutilo, potegao je revolver.

Pucnji su se slili u jedan.

Pokleknuo sam, i sve mi je zaigralo pred očima. Ali uspeo sam da vidim kako se telo Adama Roja presamićuje i pada.

Pao sam i ja. Pokušao sam odmah da se pridignem. Osećao sam bol u desnom predelu grudi.

Kada sam, kao kroz izmaglicu, ugledao šerifa Mičama kako, sa puškom u ruci, utrčava kroz dvorišna vrata, uzdahnuo sam i prestao da se borim sa nesvesticom. Utonuo sam u mrak.

Kada sam sit, okupan i začešljan, u pratnji šerifa Mičama, prišao poštanskoj kočiji, pred njom su bila četiri putnika. Dve putnice sam prepoznao. Bile su to majka i kći. Meri i Klara Vilson. Sa skromnom opremom, krenule su nazad na Istok. Ni po koju ceni nisu htele da ostanu u Karson Sitiju. Nisu želele da ljudi upiru prstom u njih.

Sve je bilo gotovo.

Gradski zubar, doktor za sve, zakrpio mi je ranu. Insistirao je da ležim bar sedam dana. Obećao sam mu da ću se odmarati kad predam izveštaj.

Vilson i Everin su čekali suđenje. Rojema je uhapsio Mičam, pre nego što je krenuo kod lažnog sudije. Everin je zato uspeo da iznenadi Mičama, i da ga, jednim udarcem po glavi, privremeno onesposobi.

Pogrebnik Ted je sahranio Adama Roja. Trojica poznatih revolveraša stigli su na kraj svog životnog puta.

Ja sam, po dogovoru predao Slomljenom Krilu ogrlicu njegove kćeri. Posle tročasovnog razgovora uz pomoć bivšeg izvidnika i dvočasovnog većanja u naselju, Šošona, uspelo mi je prvi i jedini put, da privolim jednog ratobornog poglavicu da poveruje u reči jednog belca. Krivci će dobiti zasluženu kaznu. Adam Roj, zvani Žutilo, i Al Džonatan su već kažnjeni zauvek.

Vilson je smislio kako da pokrene Šošone, da bi mogao, u gužvi, mirno i sa strane, da pljačka zlatne pošiljke i plate radnika. Mislio je da će indijanski rat odvući pažnju na drugi kolosek.

Slomljeno Krilo je prihvatilo sporazum posle našeg bratimljenja.

Doseljenici su ponovo navalili u Nevadu. Ne znam kako će biti posle prolaska železnice.

Moja nerazdvojna drugarica u dobru i zlu, kobila Lepotica, ostala je u naselju Šošona; poklonio sam je poglavici.

Slomljeno kriľo je jedino pod tim uslovima hteo da pristane na sporazum.

Ne znam šta će mi reći ujak kad mu kažem šta se dogodilo. U početku mi neće verovati, ali će mi kasnije sigurno prikačiti medalju za hrabrost i požrtvovanje.

Lepotica je bila cena mira u nevadi.

Još jednom sam se pozdravio sa Mičamom, zubarom i Salivenom. debeljko Mals je hteo da mi utrapi zavežljaj hrane, ali sam to odbio zbog linije.

Uostalom, jedna predivna devojka, milih očiju i prekrasne duge kose, biće mi saputnica. Možda ću uspeti da joj objasnim da ja nisam kriv za nedela njenog oca, već on sam.

Verovao sam da ću uspeti da se dopadnem Klari Vilson.

Ali, život ne teče dalje, on juri.

Za dvanaest lepih dana provedenih u naselju uspeo sam dve najveće stvari u životu:

1. Da u trećoj poseti dobrom, starom Slomljenom Krilu poklonim devet skupo plaćenih vojničkih konja za moju Lepoticu.

2. da se dopadnem Klari Vilson toliko da je celu noć proplakala jer je prethodnog dana stigla depeša od matorog pukovnika Malsa iz Fil Kernija.

A depeša je bila sledeća:

»Dragi Bile, uz mnogo pozdrava i još više muke jedva sam te pronašao.

Ne moram da Ti napišem da mi je tvoj dragi ujak obećao veliku pomoć s tvoje strane, naravno.

Znaš da je naš život ceo kao život u UKLETIM KOČIJAMA. niti znamo na koju stanicu silazimo, niti znamo s kime putujemo. Čekam te u utvrđenju. Tvoj stari pukovnik Mals.«

Znao sam te Malsove priče i filozofiranja o UKLETIM KOČIJAMA. uvek je govorio da je naš život jedna velika ukleta kočija kojom se vozimo, a niti znamo vozača diližanse, a stanice još manje.

Klara je bila neutešna.

Pričao sam joj o Malsu i njegovom neobičnom poređenju života, življenja i ukletih kočija.

Mojoj miloj Klari nije mnogo pomogla priča.

A ni meni.

Morao sam da se pripremim za put.

Do Slomljenog Krila nisam hteo ponovo da idem.

Kao da sam slutio da me uz susret sa Malsom još čeka gomila Indijanaca.

To su bila vremena vojničkog hleba i jurnjave po okolnim brdima.

A sve zbog nesavesnih prodavaca i trgovaca oružjem i »vatrenom vodom.«

Oni kojima nije odgovaralo da Indijanci žive mirno s belcima, trudili su se uvek da zagorčaju život vojnicima, doseljenicima, a da svoje džepove pune žutim kamenjem iz tajnih indijanskih pećina.

Život u *ukletim kočijama* se nastavljao....

*

Pucanj je odjeknuo i metak je opasno zviznuo iznad moje glave.

Svezani Ludi Ris se bezglasno i nadmoćno oscerio, a narednik Mek Dejvid je pogledao u mene i još više se sagnuo iza duguljaste i visoke stene.

Da nas je neko posmatrao sa strane, znajući ko smo, zinuo bi od čuda.

Ima ravno deset dana od kako sam krenuo iz utvrđenja Fil Kernija u potragu za odbeglim narednikom.

»Vremena su takva da bi na moral vojnika porazno delovalo kada ne bismo vratili dezertera—narednika«, bila je jedna od podvučenih rečenica u poruci zapovednika utvrđenja a upućenoj mom ujaku ne kao naređenje, već kao molba za pomoć.

Pukovnik Mals i moj ujak bili su stari prijatelji.

Naravno, rešenje je bilo da ja, kao bivši pitomac Vest Pointa, a sada na dužnosti federalnog maršala, krenem na daleki put ka Vajomingu.

Između mene i narednika je ležao Peti As poznati kockar — varalica Vajt Morgan.

Morgan i Dejvid su se poznavali od ranih nogu, a jedno vreme su se družili sva trojica.

Našli smo se u unakrsnoj vatri. Poznate surove, odmetničke grupe Komanča koju je predvodio Ludi Ris.

Iza nas, puneći oružje, nalazila se prelepa Modra Kiša, nesuđena žena čuvenog poglavice Mnogo Žutog Kamenja.

Crveni Oblak je imao tri kćeri.

Najstariju, Modru Kišu, dao je poglavici Oglale Sijuksa.

Ali pre nego što su nas Komanči zatekli u udolini, Modra Kiša nam je ispričala šta se desilo u prethodna dva dana, pre nego li smo »natrapali« na nju i Ludog risa koji ju je (poznati po svojoj bezumnoj hrabrosti) lično kidnapovao iz logora Sijuksa.

I, kako to obično biva u vezi sa mnom: sve se iskomplikovalo i nikada nije bilo onako prosto kako to pretpostavi moj ujak, sedeći u udobnoj fotelji prvog čoveka nezavisnog Teksasa.

Naredniku je bilo dosta vojnikovanja.

Pukovnik Mals se požalio mom ujaku.

A ujak je imao mene pri ruci.

Šta mi je drugo preostalo već da uzmem nalog i novac za put i krenem?

Redovni pregled oružja i snabdevanje osnovnim namirnicama, uz obavezno duplo ćebe nešto je bez čega nikada nisam krenuo na put.

Posle Fil Kernija, kada su se za mnom zatvorila ogromna, hrastova vrata utvrđenja, samo sam naslutio na koju ću stranu u potragu.

Posle svih peripetija, kada sam se napokon primakao naredniku, začuo sam oštro naređenje sa strane:

— Da se nisi pomerio! Reči su bile upućene naredniku, a ja sam ostao prikriven, očekujući razvoj događaja.

Mek Dejvid je naglo zaustavio konja.

Čovek iz žbuna se gromoglasno nasmejao.

Imao je samo jedno ćebe na sebi, jednu čizmu i izgužvani šešir na glavi.

Namrštio se slušajući narednikov smeh.

Situacija me podseti na davni događaj, kada je ceo gradić u Montani ustao na noge, da kazni doktora — prevaranta, koji je obećavao i prodavao najbolji i najskuplji lek na svetu protiv ćelavosti.

Mek Dejvid je poznavao Petog Asa, čoveka koji je go stajao pored njega.

— Čoveče, presekao sam se!

Vajt morgan ga mrko pogleda:

— Trebao sam stajati nasred puta i izvoljevati, zar ne?

Narednik prestade da se smeje, ali sa smeškom kojeg opet nije mogao da prikrije, reče:

— Znači, Šeridan nije mogao da proguta tvoj špil karata.

Peti As je ćutao i gledao ispred sebe.

Dejvidu nije trebalo ništa da objašnjava.

Sticajem okolnosti, našli su se u tom kraju Vajominga. Bili su iz istog mesta, čak su se nekada zajedno igrali na prašnjavim ulicama Denvera.

Sudbine su ih odvele na različite strane.

Što bi rekao pukovnik Majls, njihove uklete kočije su krenule onim putem kojima nisu upravljali oni nego vozači bez lika i bezćutni za saputnikove životne želje i molbe.

Mek Dejvid je postao narednik i opredelio se za mukotrpni put vojnika, a Vajt Morgan se prihvatio špila karata.

Pre godinu dana su se sreli u Šeridanu.

Onog dana kada je Peti As morao da napusti grad iz razumljivih razloga.

Mek Dejvid je zaključio da su i ovog puta Morganovi prsti bili duži nego što je trebalo da budu.

A građani Šeridana nisu hteli da po drugi put oproste varalici za kafanskim stolom.

— Dakle, Vajte, nisi se dobro proveo u Šeridanu?

Peti As jetko odgovori:

— Kao što vidiš!

Mek Dejvid se počeška po zatiljku:

— Da te ne znam, rekao bih da si malo skrenuo. Po drugi put ideš u isti grad... To nije tvoja praksa.

— Grlo mi se osušilo, a prašina mi je u kostima.

Na Vajtove reči, Dejvid uze pljosnatu čuturu i dobaci je čoveku omotanom u ćebe. Dok je Vajt požudno pio mlaku vodu, narednik ga je posmatrao. Pred očima mi se ukaza slika: Peti As za stolom u salunu. Uobičajena partija pokera. Jarosni suigrači, posle otkrića da Vajt Morgan ne može da ne podeli karte, a da ne pokuša da lažira igru, uhvatili su ga i sve mu oduzeli. Dali su mu jedno ćebe i jednu čizmu; tako su prolazile sve varalice u Šeridanu.

Peti As obrisa nadlanicom mokre usne i lako nakrivivši glavu, upita:

— Za starog drugara nađe se pomoć, a?

Narednik je ćutao. Baš u ovakvoj situaciji nije mu bio potreban niko, a najmanje prišipetlja kakav je bio Vajt Morgan.

Ali Mek Dejvid nije bio od onih ljudi koji bi nastavili svojim putem, a da ne pomognu ako mogu. Znao je da je Vajt primetio i drugog konja, kojeg je narednik poveo za so-

bom, i na njemu šatorsko krilo, bisage naduvane od hrane, lonče za spremanje kafe i mali tiganj.

Tamnožuti kišni ogrtač je bio prebačen preko svega toga, ali Mek Dejvid je sigurno znao da Vajt Morgan do sitnice zna šta se nalazi pod ogrtačem, kao da je lično to sve spremio za put.

Nisu mu promakla ni tri ćebeta, čvrsto stegnuta ispod šatorskog krila. Vajt Morgan je još, kriomice, osmotrio veliki vojni durbin, ali je znao da se nešto vrlo krupno desilo u životu Meka Dejvida, dok se tako opremljen i pripremljen za put, sâm, šeta ovim negostoljubivim krajem. Bio sam znatiželjan; šta će biti dalje?

— Evo! — Vajt Morgan je pružio čizmu.

Narednik ga je u nedoumici pogledao.

Morgan se nasmešio, pokazavši požutele, ali zdrave zube. Zatim je okrenuo čizmu, a iz nje pade u prašinu komadić zlatnog grumena. Mek Dejvid zinu od čuda, a Vajt hitro podiže dragoceni grumenčić.

Vajt Morgan se ponovo nasmeši:

— Sada znaš što sam ponovo bio u Šeridanu. Sa severa, iz Montane pristižu lutalice pune ovakvog kamenja. Izgleda da su glasine o nalazištu zlata u Montani, istinite.

To je bilo, dakle! Put preko Vajominga, prema Montani, vodio je, jednim delom, preko grada Šeridana. »Prokletstvo zlata!«, pomislio sam u zaklonu.

Vajt Morgan je nastavio:

— Mom starom drugaru, evo plate za pomoć.

Mek Dejvid je uzdahnuo. Njegov put je vodio preko Montane, ali on nije hteo tamo, već dalje. Bilo mu je dosta svega. Bilo mu je dosta priča kako vojnik treba »dnevno da prevaljuje osamdeset milja na pasulju i senu«. Bilo mu je dosta čarki i bitaka sa Indijancima i prašine u utvrđenju Fil Kerniju. Shvatio je kakvu je odluku doneo i znao je da povratka natrag nema. Bilo mu je mučno što je naišao na Vajta Morgana i što je dozvolio sebi, da se na trenutak poredi sa tom prevejanom varalicom. Istina, Vajt Morgan je bio varalica, ali ne i ubica. Koliko je, bar, znao Mek Dejvid. Ali tog trenutka njihove sudbine su bile slične: oba su bežala ispred nekoga ili nečega.

Njegove misli prekinu pitanje Petog Asa:

— I, kuda si se uputio?

Prvi put je direktno uputio pitanje Vajt Morgan, a Mek Dejvid se istog momenta nađe u neprilici, iako je očekivao takvu rečenicu. Progutavši knedlu, Mek Dejvid se protegnu u sedlu.

Morgan glasno primeti:

— Znači, bolje da nisam pitao?

Mek Dejvid je ćutao. Negde u šipražju oglasila se kamenjarka.

— Okej, stari drugaru. Jeste da smo u najboljim godinama, ali jasno nam je da još nismo utvrdili naš životni put.

Vajt Morgan je još pametovao, ali ga narednik nije slušao. Peti As bio je u pravu. Bili su isto godište i oba su bila uveliko zašli u četvrtu deceniju života, a, eto, još uvek misle da će krenuti boljim životnim putem nego do tada.

Mek Dejvid glasno prekinu govoranciju:

— U redu. Nisi slinavi dečarac da ne shvatiš šta je u pitanju kad vidiš usamljenog vojnika, još k tome, narednika, kako se pripremao za daleki put. Krenuo sam u Kanadu.

Morgan zviznu kroz zube, razgrogačivši oči. Slutio je da narednik

ima pred sobom dugačak put, ali nije ni u snu pretpostavio kuda će. Sada mu je sve bilo jasno. I tek tog trenutka mu nije bilo ništa jasno! Zar je moguće da Mek Dejvid dezertira? To nije bilo jasno ni meni, prvi put kad sam čuo. Vajt iskrivi lice od iznenađenja, a donja usna mu se olabavi. Stajao je rastvorenih usta, ukočen, ne primećujući da mu je ćebe kliznulo sa ramena i da, nag kao od majke rođen, sa zgužvanim šeširom na glavi, stoji u prašini, ne obazirući se na popodnevnu jaru. Tog trena sam se i ja hteo nasmejati glasno.

Mek Dejvid se namrštio. Skrenuo je pogled u stranu. Nekoliko puta pogledao je brzo u Vajta. Onda reče:

— Čoveče, hoćeš li tako da se čudiš do sutra?

Vajt Morgan se trgnu. Klimnu glavom, uozbiljivši se. Nisu morali ni reč više da progovore. Vajt Morgan je davno prestao da razmišlja o igriži savesti i o poštenju, ali negde u dubini duše, jedna zaostala iskra ljudskosti i poštenja, govorila mu je da više ne treba o tome da priča sa narednikom. Bilo mu je prosto krivo, što je narednik dezertirao. Kako li će to on da podnese, Vajt Morgan nije znao, ali je hteo da skrene tok razgovora:

— Dejvide, da odemo do jaruge?

Narednik se obazre. Sa strane, stotinjak metara ulevo, protezala se mala jaruga. Stepenaste litice jaruge bile su ukošene, a na vrhovima je raslo kržljavo žbunje.

Mek Dejvid klimnu glavom i potera zelenka. Za njim krenu Peti As, glasno psujući one iz Šeridana, razmišljajući gde je to pogrešio i kako je bilo moguće da primete njegovog petog asa u rukavu. Mene još uvek nisu opazili i to mi je bilo veoma drago.

Ćutke su se pripremali za logorovanje. Prećutno su znali da moraju ostatak dana provesti u zaklonu da bi pod okriljem noći nastavili putovanje. To je bio jedini mogući način da izbegnu nemio susret sa Indijancima koji su krstarili okolinom.

Nijedan od njih, ni za trenutak nije pomislio da upale vatru da bi skuvali kafu. Bio bi to izazov ravan samoubistvu. Niko nije mogao bolje od Indijanca da namiriše dim od vatre. A tamo gde je vatra, sigurno ima i ljudi. Vajt Morgan sede, umotan u ćebe, na ostavljeno sedlo na zemlji. Narednik je obrisao maramom znoj sa lica i vrata. Prstima je prošao kroz gustu, crnu kosu, prošaranu sedim vlasima. Bio je to markantan i stasit čovek, bez grama sala na telu. Danonoćno službovanje pod zastavom Petog konjičkog puka načinilo je od Meka Dejvida mišićavog čoveka, punog snage i iskustva. Njegova pojava bila je u potpunoj suprotnosti sa izgledom Petog Asa. Čovek bi pomislio da na sebi Vajt Morgan nema ništa osim kože i kostiju. Pod lako preplanulom kožom, ženskastog tena, primećivale su se samo mnogobrojne vene, napregnute i lako isprepletane. Samo za inč-dva, bio je niži od narednika, a imao je sigurno dvadesetak kilograma manje od Meka Dejvida.

— Kažeš, zlato u Montani? — Ćutanje prekinu Mek Dejvid, vadeći iz džepa duvankesu.

— Izgleda. Glasine se sve više potvrđuju.

— Lavina još nije krenula? — upita Mek Dejvid, misleći na sve one koji će krenuti glavom bez obzira, samo ako se utvrdi da je jedan gru-

menčić zlata pronađen u širokoj i hladnoj Montani.

— Nije.

Vajt Morgan je odgovorio, neprestano gledajući u duvankesu. Narednik to primeti. Bez reči mu dobaci duvankesu, a Morgan je uhvati u letu, požudno. Tog trenutka, iako sam sve vreme susreta Morgana i Dejvida, bio pritajen, poželeo sam da ustanem iz zaklona i da i ja pripalim jednu cigaretu.

Ali ni vreme ni moj zadatak nisu to dopuštali.

Njih dvojica su pušili bez reči.

— Vidi od moje opreme, pa se obuci. Tu. — Narednik mahnu glavom na tovar, a Peti As ga hitro posluša.

U tim trenucima nisu ni slutili da ih životni put spojio i da se sledom nastupajućih događaja neće više nikada rastati, sve do prerane smrti.

Sa revolverom u ruci, pojavio sam se iza stene i njih dvojica bi se manje iznenadili da je udario grom iz vedra neba.

Peti As je verovatno pomislio da njega tražim. Video sam mu po borama na čelu da napregnuto razmišlja šta li je to mogao učiniti u poslednje vreme pa da ga ja lično tražim.

Narednik je shvatio, samo delić sekunda kasnije, da se radilo o njemu.

Bio sam mu zahvalan, jer sam izbegao nepotrebne uvode i razgovore.

I kad sam hteo da ih razoružam, začuo se topot nepotkovanih konja.

Samo pola sata kasnije, pravo u ruke, pali su nam Ludi Ris i Modra Kiša.

Komanč je bio jarostan i van sebe od besa. Divlje je grizao maramicu koju sam mu vezao preko usta.

Modra Kiša bila je još pod utiskom otmice. Divio sam se lepoti Indijanke i njenom predivnom stasu i oblinama.

Kada smo se napokon sporazumeli, ko smo i zašto smo tu, odnosno, zašto sam ja bio spreman da joj pomognem, bila je presrećna, ali dalje prilično nepovernjiva iz razumljivih razloga.

A njena priča o proteklim događajima u naselju Sijuksa, uz nešto dobre volje i lepog i smirenog pripovedanja, izgledalo bi ovako, potpomognuta mojim dopunama u prepričavanju, jer sam prilično poznavao zakon i običaje mogućnog i poznatog plemena Sijuksa:

Bakarnožuto crvenilo zalazećeg sunca obasjavalo je široku dolinu. Od krivudave rečice išla je grupa Indijanki. Izdvojena, ispred svih, išla je visoka lepotica Modra Kiša. Svojom pojavom upečatljivo se izdvajala od ostalih pratilja. Nosila je u rukama glinenu, plitku posudu punu pitke vode.

Lagani i svečani zvuci bubnjeva odjekivali su u smiraju dana. Pleme je ćutke stajalo i posmatralo ceremoniju. Ispred širokog centrlanog šatora stajao je stasiti i čuveni poglavica Sijuksa, Mnogo Žutog Kamenja. Prema njemu, išla je povorka Indijanki. To je bio završni deo velike i svečane ceremonije. Modra Kiša, kći čuvenog poglavice Crvenog Oblaka, dolazila je u vigvam jednog od mnogobrojnih sela velikog plemena Sijuksa. Prinoseći pitku vodu svome budućem mužu Mnogo Žutog Kamenja, Modra Kiša je simbolično priznavala da se slaže sa odlukom svog oca.

Mnogo Žutog Kamenja prihvati posudu i prinese je ustima. Bubnjevi odjeknuše brže i svečanije, a ple-

me zapeva svečanu pesmu poglavici.

Modra Kiša uđe u veliki vigvam.

Poslednji odsjaji dana polako su prelazili u blago plavetnilo noći. Poput svetlucavih bisera, nebom se prosuše zvezde.

Mnogo Žutog Kamenja je stajao u šatoru i gledao u Modru Kišu. Priča o njenoj lepoti bila je senka vredna pravog izgleda lepe Indijanke. Tamnoputa i dugonoga kći Crvenog Oblaka imala je oštar pogled širokih očiju crnih kao ugljen. Na malo dugoljastom licu, isticale su se pune usne, a gusta crna kosa bila je isplетena u dve velike pletenice. Mnogo Žutog Kamenja je shvatio, dok je posmatrao Modru Kišu da pred njim ne stoji jedna od mnogih ćutljivih i pomirljivih Indijanki. Modra Kiša nije pripadala tipu mekanih, bespomoćnih skvo.

Polako, osvetljena lelujavim plamenom iz ograđenog, centralnog vatrišta u vigvamu, ona skide sa sebe ukrašenu haljinu od jelenske kože koja joj se tesno pripijala uz telo.

Mnogo Žutog Kamenja posmatrao ju je mirno i presrećno. Gledao je u njene čvrste, ovelike dojke, njezin ravan i zategnut stomak, dugačke i vitke noge i zamamne široke bokove. Njen ponosan i prkosan pogled načas se susrete sa njegovim.

Mnogo Žutog Kamenja priđe lepotici. Zagrli je. Ali, pod čvrstim rukama on oseti nehotično trzanje njezinih mišica na rukama i bokovima.

Visoki i mišićavi poglavica je iznenađeno pogleda.

Modra Kiša se izvi iz njegovog zagrljaja i odmaknu se. Reče karaktertističnim, mekim altom:

— Modra Kiša poštuje odluku oca. Njen razum se slaže, ali srce još nije u dosluhu sa odlukom velikog Crvenog Oblaka.

Mnogo Žutog Kamenja je ćutke stajao. Moćni mišići su se jasno ocrtavali ispod zategnutih kožnih traka na nadlakticama i više šaka. Desnom stranom prsnog koša protezao se dugački i još nezarasli ožiljak, uspomena na iznenadni susret sa ženkom grizlija. Progovorio je dubokim glasom:

— Mnogo Žutog Kamenja je slutio kakvu je skvo dobio.

Rukom pomilova njenu dugačku i sjajnu, crnu kosu. Modra Kiša se izmaknu korak u stranu i odgovori:

— Svaka skvo bila bi presrećna što je došla u šator ovog dela našeg velikog plemena Sijuksa. I što je to vigvam poglavice Mnogo Žutog Kamenja. Ali Modra Kiša je kći Crvenog Oblaka, vrhovnog poglavice moćnih Sijuksa. Modra Kiša je učena na legendama i pričama svog plemena i njeno srce hoće da ima slobodu odlučivanja.

Mnogo Žutog Kamenja se lako nasmeši. Bilo mu je milo što ima ovako neobičnu ženu, skvo kojoj bi se svi čudili, da su je u tom trenutku slušali. Ali visoki poglavica sa velikim ožiljkom preko snažnih prsiju očekivao je ovakvu reakciju stasite Indijanke.

Modra Kiša je nastavila:

— Modra Kiša vidi veliki i pun šator poglavice. Vidi mnogo bizonovih koža i krzna divljači. Vidi i vatreno oružje i mnoge strele u uglu vigvama. Zna za priču o poglavici Mnogo žutog Kamenja, da je moćan i bogat i da ima dvadeset konja. On može da kupi mnogo žena, ali želeo je samo Modru Kišu. Modra Kiša to zna i poštuje to. Ali Modra Kiša je učena od svog oca da bude u svakom trenutku iskrena i da njeno srce lažno ne govori. Zato Modra

Kiša ponavlja: Razum njen je poslušao očevu odluku, ali srce se još nije privolelo mužu.

Posle tih reči, Mnogo Žutog Kamenja priđe i podiže sa tla njenu haljinu od jelenske kože i pruži je bez reči Modroj Kiši. Ona uze haljinu i obuče se.

Poglavičine oči su požudno posmatrale lepotu ženskog tela ispred sebe, ali glas mu je bio i dalje jednoličan kad je progovorio:

— Mnogo Žutog Kamenja želi da poštuje odluku Modre Kiše, jer Modra Kiša nije obična skvo. Sada želim da jedem. Gladan sam.

I sede pored vatre, prinoseći ustima dugačku i tanku lulu.

Modra Kiša uze široku posudu i prinese je ognjištu. Iz dugačkog i velikog ćupa, nasu vode u posudu. Priđe uglu gde su visili sušeni komadi mesa divljači da pripremi večeru mužu.

Mnogo Žutog Kamenja ju je posmatrao ćutke.

Najverovatnije se u tim trenucima pripremalo ono iznenađenje koje će ostati zapisano u plemenskim pričama: jedan jedini ratnik, bezobzirni Komanč, upao je sam u logor Sijuksa, koristeći pometnju.

U vigvam poglavice prosto je uleteo Ludi Ris, najčuveniji Komanč koji je ikada jahao prerijama. Njegovo lice se iscerilo u nadmoćni smešak. U skoku se našao pored poglavice i pre nego što je Mnogo Žutog Kamenja uspeo da se pridigne, Ludi Ris je ogromnim pesnicama, odozgo, svom snagom udario prvog Sijuksa u zatiljak. Telo poglavice nemoćno se skljokalo pored vatre, a lula pade u posudu sa ključalom vodom.

Prema kazivanju Modre Kiše, lepa Indijanka je pokušala da pobegne, ali nije uspela da ostvari svoj naum.

Sve se odigralo munjevito. Onesvešćeni poglavica je ostao u vigvamu i da je kojim slučajem mogao da čuje, slušao bi tih trenutaka glasne i jarosne povike napolju, fijukanje strela i topot nepotkovanih mustanga.

Tako se to odigralo u naselju Sijuksa. Umesto da vodim narednika u Fil Kerni, sada sam imao na vratu i Vajta Morgana, Ludog Risa i kćerku vrhovnog poglavice Sijuksa Crvenog Oblaka.

Grozničavo sam razmišljao o našem položaju koji uopšte nije bio zavidan. Ljutiti Komanči su bili oko jaruge u kojoj smo se zatekli, još uvek, verovatno, ne verujući da je neko uspeo zarobiti njihovog neuhvatljivog poglavicu Ludog Risa. A, kao što često biva, najokrutnijeg i najlukavijeg uhvatiš na jeftin trik.

Još čika Sem, moj otac, poznati lovac, učio je mene i moga brata Džolija, oponašanju ptica i raznovrsne divljači. I uvek je govorio da se ratnici različitih plemena različito i dozivaju.

Poziv Komanča bio je glas divljeg tetreba. Oponašanje ljubavnog zova tetreba, prevarilo je Ludog Risa. Uverio sam se tada da nisam zaboravio učenje starog dobrog čika Sema, kako smo i brat i ja, zvali oca.

Između stabala desno od mog zaklona primetio sam dvojicu Komanča koji su pokušavali da, menjajući brzo svoje položaje, priđu što bliže.

Pažljivo sam ih pratio pogledom držeći otkočen revolver.

Komanči su od onih Indijanaca koji se redovno okite koliko god mogu i kad-god im se za to ukaže prilika, za razliku od Čejena ili Sijuksa, kojima je ukras, u stvari, znak privi-

legije, bogatstva ili statusa u plemenu.

Krupniji Komanč pritrča žbunu i nestade iza njega. Verovatno je legao potrbuške jer žbun nije bio visok dovoljno da bi on mogao neopaženo stajati iza njega.

Pazeći i na ostatak čistine preda mnom, motrio sam žbun i treće stablo iza kojeg se nalazio drugi Komanč.

U međuvremenu, Peti As je pucao neštedimice, psujući glasno svaki put kad bi povukao obarač revolvera kojeg mu je dao narednik.

Krupniji Komanč skoči i krenu ka mom zaklonu vrišteći i mašući tamahavkom.

Ciljao sam mu u noge.

Komanč je naglo pokleknuo i vrisnuo od bola. Verovatno su mu bolovi bili užasni, ali borba za život je nadjačala.

Poslednjim snagama odšepao je natrag.

Drugi Komanč, videvši šta se desilo njegovom saborcu, iznenada je izgubio volju za daljni tok takve vrste napada.

Hitro skačući čas u jednu, čas u drugu stranu, kao prerijski zec, vratio se iza sledećih stabala, među svoje.

Okrenuo sam se i izdahnuo. Bio sam miran bar minut-dva.

Naslonio sam se leđima na vruć kamen i pogledao u Ludog Risa i prelepu Modru Kišu.

Oboje su gledali u mene, dok je Ludi Ris i dalje ležeći svezan, pokušao uzaludno da se otme čvrstini konopaca.

Pogledao sam u narednika.

Sve ovo samo je produžilo naš sukob. Peti As je slučajno uleteo u ovu čudnovatu igru sa životima.

Narednik je bio dovoljno iskusan da shvati svoj položaj.

I on i ja smo znali mnogo o Indijancima. Setio sam se mog prijatelja Džekita i lepe Rozite koja je bila zgodna skoro kao Modra Kiša. Kroz glavu su mi u momentu navrla sećanja iz Alama...

— Kuda, vas dvojica? — Rozita nas je iznenadila pitanjem. Nismo očekivali da ćemo je sresti u našem tajnom prikradanju glavnom ulazu. Ali morali smo da ostvarimo plan. Brzo sam pogledao u Džekita.

Džekito je bio prisebniji od mene. Ja sam se uvek zbunjivao pred strogim, ali veoma lepim pogledom visoke Rozite koja je imala u zgradi neprikosnoveno pravo kretanja, jer je bila glavna za poslugu. A, čuo sam jednom kako ju je glasno pohvalio za njen rad lično Dejvi Kroket, vraćajući se sa izvidnicom posle višednevnog i napornog obilaska predela oko naše tvrđave Alamo.

— Šta drugo, teta Rozita, da tražimo ovde? — Džekito se dosetio odgovora: — Svratili smo do tebe po jedno lepo parče pite od jabuka.

Klimnuo sam brzo glavom, čudeći se domišljatosti i brzom reagovanju mog druga Apača. Džekito je bio stariji od mene dve ili tri godine a bio je viši za čitavu glavu. Visinu je nasledio od oca kojeg nije ni poznavao, niti ga je ikada pominjao. Prećutno smo drugovali bez upliitanja u »porodične stvari«, kako mi je on jedanput dao do znanja da ga ne pitam o njegovim roditeljima.

Znao sam samo toliko da je pre nekoliko meseci došao u Alamo sa stricem, nekadašnjim tragačem i izvidnikom kojeg je lično poznavao Džim Bovi.

Rozita se nasmešila i lako pripretila prstom: — Mangupi jedni!Dobro znate da je zabranjeno ulaziti ovamo bez poziva.

Slegnuo sam ramenima, ćuteći. Dobro sam znao da niko iz tvrđave, nije mogao da dođe u glavnu zgradu gde borave zapovednici tvrđave i Vilijam Trevis, Dejvi Kroket i Sim Bovi, a da prethodno ne najave svoju posetu. »U teškim vremenima«, kako je glasno primetila moja tetka pre nekoliko dana, mora se na sve paziti i misliti.

Iz sporednog hodnika prilazio je visoki Ted. Ugledavši Rozitinu stasitu i prelepu figuru, požurio je ka njoj, govoreći:

— O, draga moja Rozita, tražim te već pola sata. Znaš da ne mogu bez tebe...

Onda je naglo zastao u svom ljubavnom izlivu, namrštivši se:

— Šta traže ova dva balavca ovde?

Trgnuo sam se na te reči. Jeste da sam bio mlad, kao i moj drugar Džekito, ali balavac nisam bio i dugački Ted je to dobro znao. Verovatno je bio ljut što smo ga uhvatili kako se bezuspešno udvara Roziti.

— Ostavi mladiće na miru — Rozitin glas je delovao umirujuće na sve nas.

Klimnuo je glavom pomirljivo, držeći šešir u rukama. Dodao je:

O'kej, Rozita, u pravu si.

Okrenuo se da izađe, ali pre nego što je stupio nogom na prag, okrenuo se i dodao:

— Navratiću kasnije...

Rozita se samo nasmešila. Verovatno joj je već bilo dosta i udvarača i sličnih koji su obletali oko nje.

Imala je predivne oči.

— Dakle? — naslonila je svoje bele ruke na kecelju: — Šta ću sa vama dvojicom?

Sada već poodavno nema Alama, nema Rozite i mog prijatelja Džekita...

Ali od njega sam naučio mnogo o Indijancima, naročito o Apačima.

— Bil!

Iz razmišljanja trgnu me poziv Meka Dejvida.

— Da?

Upitno sam pogledao u njegovom pravcu.

— Da se kupimo iz jaruge?

Proboj?!

Razmišljao sam o narednikovom predlogu. Možda bi to i bilo dobro da nije Modre Kiše i Ludog Risa.

Već odavno je Ludi Ris pravio pometnju među plemenima i pljačkao sve što je stigao. Ne bi trebalo sada, kad mi je u rukama, olako prepustiti sve slučaju.

Za Fil Kerni bi bila velika stvar kad bi javili miroljubivim plemenima da je Ludi Ris zarobljen. To bi učvrstilo veru u Duge Noževe, ili Plave Bluze, već kako Indijanci zovu vojnike. A, morao sam da priznam da nije bio čest slučaj da Indijanci veruju vojnicima, a naročito ne u papire i ugovore koje bi potpisivali prilikom sklapanja mira. Jer su ih upravo ti isti s kojima su se dogovorili o miru, naučili da se data reč može lako pogaziti.

— Dejvide! — Odgovorio sam: — A Ludi Ris? Modra Kiša?

Narednik me je pogledao i shvatio.

Tražio sam od njega da razmišlja kao pripadnik vojnih snaga, a ne kao dezerter koji misli samo na svoju glavu.

Mek je ćutao i gledao prema stablima ispred jaruge.

Nisam hteo ništa više da kažem. Za obojicom je bilo mnogo bitaka i okršaja.

Prvi susreti sa lovom i prirodom bili su davna prošlost. Setio sam se lepih trenutaka iz svoje mladosti:

Retke zvezde treperile su na pepeljastom nebu i noć je sporo puštala boju, pretvarajući se u dan. Ispod duguljastih oblačića duvao je prerijski vetar. Rio Grande se valjao u magli, jednolično bučeći u polutami.

U našoj kolibi prvi bi se budio otac Sem, čika Sem — kako smo ga svi zvali. Zevajući, izlazio bi na trem, u jutarnju hladnoću.

Trava je bila puna rose i noćne vlage.

Moj brat Džolio je spavao uvek potrbuške. Ćutke sam, pod pokrivačem, budan, slušao jutarnje razgovore moga brata i čika—Sema:

— Džolio, hoćemo li?

— Aaa? . . .

— Džolio, hoćemo li u lov?

Džolio bi bunovan skakao iz vruće postelje, a ja bih uvek podizao glavu, glasno moleći:

— A ja?

Ćutke su odmahivali glavom. Govorili su mi da sam još mali. I ja sam čekao to »da prođe, da ne budem mali«.

Jedno jutro, posle razgovora njih dvojice, proturio sam glavu između jastuka i pokrivača i kao i svako jutro, upitao:

— A ja?

Čika Sem se nasmejao i rekao:

— Možda je i vreme da i ti kreneš.

Skočio sam od radosti i opijenosti. Do tog jutra znao sam samo za desetak kokošiju na ranču, dve krave i malo krdo konja koje je gajio čika Sem, stari lovac na dabrove. Čika Sem je često, a najčešće posle večere, uzdisao pominjući mlade dane, kad je trgovina dabrovim krznom cvetala i kad je on bio mlad i lutao šumama i prerijama.

Držao sam se čvrsto, obema rukama za bratovljevu košulju. Otac je jahao svoga dugonogog zelenka, a brat i ja jahali smo na starom, iskusnom vrancu po imenu Besko.

— Kuda?

— U klanac!

Ništa više nisam čuo ni video. Samo su mi jutro i vazduh šibali još tople obraze od spavanja, a ja sam bio presrećan.

Čika Sem je jedini znao kako diše Rio Grande.

Presecajući u lakom galopu brzi tok reke, krenuli smo pored leve obale niz dugačku kosinu punu gustog šiblja i visoke trave.

Klanac je bio dvadesetak minuta udaljen od Rio Grandea, prema severu.

Jašući u sedlu, iza brata, gledao sam račvaste grane nekog utonulog drveta na onom mestu gde smo presekli tok velike reke. Učinilo mi se da su u njegovim potonulim granama, u svetlu ranog jutra, istovremeno u obesnoj igri iskočile dve pastrmke, praćaknuvši se nad vodom. Tu sliku pamtim uvek — i čvrsto verujem u nju, iako su se i čika Sem i Džolio smejali, govoreći da nisam video ni brata pred sobom od radosti, a kamoli ribe u reci, kako se izbacuju za odblescima svetla i ranim mušicama.

Tada mi se učiniło da smo suviše brzo došli do klanca. Ujahali smo među ogromne stene, a topot kopita se utrostručio u odjeku.

Negde pri izlazu iz kamenih gromada, čika Sem podiže ruku i zaustavi zelenka.

Sjahali smo.

Otac je izvukao iz futrole na sedlu svoju pušku, a Džolio je odmotao dugačku jednocevku, staru očevu pušku koju je dobio za svoj osamnaesti rođendan. Pušku je uvek držao umotanu u dugačku lanenu košulju, ljubomorno je čuvajući i čisteći često.

— Ti — obrati se čika Sem meni, — Sada ostani pored konja. Mi idemo u izviđanje. Kasnije ćeš sa nama.

Klimnuo sam glavom, držeći konje za povodce i gledajući kako idu peške ka izlazu iz klanca, držeći puške u rukama.

Zvezda više nije bilo na nebu, a čist prozračnoplavetni svod nad mojom glavom je obećavao lep letnji dan.

Tako se nekada u čudnim situacijama, čovek seća mladih dana i drugih događaja. Ni u kom slučaju nije bilo vreme za razmišljanje, ali to je bilo jače od mene.

U stvari, razmišljajući o svemu, tražio sam odgovor na ono što me je stalno mučilo:

Kako vratiti narednika u utvrđenje?

Nisam se bez razloga sećao svega. Jer, misleći o svojoj mladosti, tražio sam opravdanje za narednikov postupak. Verovatno se i on, mnogo, mnogo puta predomislio, dok nije postao odlučan da dezertira!

Pucnji i povici Komanča me vratiše u stvarnost.

— Ja sam zato da nestajemo kud koji iz ove grobnice od jaruge! — vikao je Morgan.

Iznenada se naglo uspravio, smrtno kriknuvši. Zatim je pao preko velikog kamena iza kojeg se do tada krio.

Peti As nije umro za kockarskim stolom, već negde u divljoj dolini severnog Vajominga, od metka kojeg to Komanča?

U momentu je zavladao muk.

— Da se nisi pomerio!

Narednikov glas bio je čvrst. Pogledao sam u otvor cevi koja se opasno približila mom čelu. Narednik je stajao iznad mene, malo poguren.

— Glupo je to, Dejvide!

Ne pomerajući se, pokušao sam da ga urazumim.

Odlučno je odmahnuo glavom.

— Niko me neće vratiti u Fil Kerni da se iživljavaju nada mnom.

— Sam si tražio to, naredniče!

Opet je odmahnuo glavom:

— Ja hoću samo da ostatak života provedem na miru, a ne da gutam prašinu i čekam strelu u leđa, kao sada.

Shvatio sam da je njegova odluka konačna. Uzeo mi je revolver iz ruke, dodavši:

— Žalim. Moram da pazim na sebe.

Zatim je pognut otrčao do Morganovog leša i pored njega spustio moj revolver.

U dnu jaruge bili su konji.

Iskusni narednik je načinio fatalnu grešku. Uzjahao je svog dugonog zelenka; poveo je i tovarnog konja i mustanga Ludog Risa, misleći da će mu jedan odmoran konj dobro doći pri neprekidnom putovanju.

Takve greške se prave samo jednom u životu.

Kada je konje naterao u trk, Komanči su iznenađeno izvirili iz zaklona.

Sasvim nasuprot njima, dole na izlazu iz jaruge, u oblaku prašine, bežao je narednik na konju, vodeći još jednog natovarenog konja i indijanskog mustanga.

Komanči su jarosno galamili. Videvši konja Ludog Risa i tovar preko drugog konja, pomisliše da neko odvodi njihovog poglavicu.

A to oni nisu smeli da dozvole.

U nekoliko trenutaka sve utihnu.

Da sam hteo, varka ne bi bolje uspela. A ja sam mogao sam sebi ka-

zati da imam sreće više nego pameti.

Brzo sam uzeo svoj revolver i lako zviznuo. Moja Lepotica je dokasala.

— Brzo! Ne gubimo vreme!

Uzjahao sam, prethodno stavivši pred sebe Modru Kišu. U momentu se stresoh od blizine i lepote žene. Setih se Komanča i njihovog ljubavnog zova divljeg tetreba. Pogledah u Ludog Risa.

— Samo da pronađemo tvog mustanga — objasnio sam Modroj Kiši.

— Krenuli smo ka izlazu iz jaruge.

Indijancima, a naročito Komančima, nikada se ne dešava da zaborave da povedu konje poginulih u borbi.

Misleći samo na svog poglavicu, Komanči su zaboravili na poginule ratnike koje je ustrelio narednik.

Modra Kiša bila je hrabra i pametna Indijanka. Prava kći čuvenog ratnika i govornika Crvenog Oblaka.

Već posle desetak minuta, i Modra Kiša i ja i Ludi Ris, prebačen preko mustangovih leđa, bili smo daleko od jaruge koja je mogla da bude kobna po sve.

Mnogo Žutog Kamenja bio je neizmerno zahvalan kad sam mu vratio Modru Kišu. Hteo je po svaku cenu da me nagradi, ali da mu ostavim mrskog Ludog Risa.

Posle više sati dogovaranja i objašnjavanja uspeo sam da dobijem nagradu što sam spasio Modru Kišu: Ludog Risa, kojeg sam hteo svakako da sprovedem u Fil Kerni.

S grupom ratnika, pod ličnim vođstvom brata Mnogo Žutog Kamenja, Vučje Kože, krenuo sam sa zarobljenim Komančom put utvrđenju.

Lešinari u daljini su značili ono što sam naslutio. Kada smo posle podneva prošli kroz malu dolinu, naišli smo na nesrećnog narednika, ili, bolje rečeno na ostatke nesrećnog narednika Dejvida.

Sahranili smo ga. Lično sam govorio nad njegovim grobom sve najbolje o velikom borcu i iskusnom vojniku, dobrom, starom Meku Dejvidu, koji nije uspeo ni po cenu dezerterstva da ostvari svoj zamišljeni plan.

U jaruzi smo sahranili Petog Asa...

Kad su se obrisi utvrđenja pojavili, grupa ponosnih Sijuksa se oprostiše od mene.

Rekao sam Vučjoj Koži da pozdravi svoga brata Mnogo Žutog Kamenja i da mu kaže da bolje pazi kad se oglasi tetrebov glas. Umesto ljubavnog zova, može u žbunu biti Komanč.

Vučja Koža se nasmeši mojoj dosetki. Mahnuo je u znak pozdrava i rekao mi da su vigvami Sijuksa uvek otvoreni za mene.

U Fil Kerniju su se obradovali Ludom Risu kao najvećem gostu. Pukovnik Majls bio je ponosan. Napokon je mogao da odahne. Bar će za neko vreme u tom kraju biti mir...

U izveštaju, pre puta ka jugu, između ostalog napisao sam za narednika: ...MEK DEJVID JE POGINUO ČASNO NA SVOJOJ VOJNIČKOJ DUŽNOSTI.

Smatrao sam da sam dužan toliko svim onim poštenim godinama života Meka Dejvida, njegovoj poznatoj hrabrosti i dugogodišnjem službovanju među hiljadama znanih i neznanih Plavih Bluza, koji »...dnevno prevaljuju i po osamdeset milja uz tanjir pasulja i naramak sena za konja, mučeni snegovima i

ledenim vetrom, ili, žestinom letnjeg sunca i paklene vrućine. . .«

Moja vojnička sudbina se nastavljala.

Pukovnik Majls nije bio jedini koji je poznavao mog vrlog ujaka.

Niti je on bio jedini koji je pominjao uklete kočije.

Možda bi bilo bolje da govore o uklętom sedlu Zapada nego o kočijama.

Ali konj i žena bile su dve svete stvari na Zapadu.

Ne kradi konje i ne ubij ženu!

Ceo Zapad je to znao i svako dete koje se tek rodi uz amove doseljeničkih kola znalo je to kao prvu lekciju.

Tri dana sam imao odmora.

Posle vesti iz Fort Vorta, odlučio sam da se odmorim još tri dana.

A na novi poziv pukovnika Pirsa i molbu moga ujaka, morao sam ponovo da »sednem u svoju kočiju« . . .

Pukovnik Pirs me primio odmah, čim sam stigao u Fort Vort. Na njegovom starom licu se moglo primetiti da je veoma radostan što sam tako brzo došao.

— Bile! — uzviknuo je srdačno i stisnuo mi čvrsto desnicu:

— Tvoj ujak i ti ste jedini kojima još verujem na ovom svetu!

Bio sam iskreno počastvovan tom rečenicom, naročito kad je izgovara tako poznati i priznati borac, dugogodišnji oficir koji se, napokon, sprema da dužnost prepusti mlađem.

— Samo još on — pukovnikovo lice se namršti. Ćutao je i gledao kroz prozor.

Hteo sam da ga oraspoložim:

— Nema savršenih i neuhvatljivih bandita na ovom svetu, gospodine pukovniče. Naći ćemo i Tejlora.

Pirs je živnuo:

— Oh, Oh! Samo taj Tejlor. I kud baš ta osveta pred kraj mog službovanja. Ali to je duga priča. P[illegible] računa sa poglavicom Lupa[illegible] njegovim Apačima, Tejlor je mislio da je zlato iz Estakada prisvojio Mek. Moj stari, dobri školski drug Mek. Tejlor je u zasedi dočekao Meka i njegov odred vojnika. Posle žestoke borbe, Tejlor je pao u ruke Meku. Bandit se zakleo da će se osvetiti. I eto, posle toliko godina, taj prokletnik je ispunio obećanje. Meka više nema, a ja sam dobio poslednji službeni zadatak: uhvatiti Tejlora.

Pukovnik prođe staračkim rukama kroz sedu kosu i nastavi:

— Zato sam se obratio tvom ujaku za pomoć. Moje stare kosti nisu više za lomatanje po Ljanu Estakadu, niti sam ja više za borbu protiv Apača. A i ti dovoljno znaš o njima. Na indijanskom jeziku Zuni, Apač znači »neprijatelj«. Sa njima, tim tigrovima pustinje, ne možeš kao sa Sijuksima ili Čejenima.

To sam dobro znao. Apači nisu na rat gledali na isti način kao ostali Indijanci, na primer, kao Sijuksi. Jer, dok je za ostale Indijance, borba bila kao velika igra, u kojoj je bio veliki uspeh dotaknuti neprijatelja ili ga zarobiti, za Apače je rat bio bitka do istrebljenja, borba u kojoj se razgovara samo preko oštrice tomahavka ili cevi karabina.

Pukovnik Pirs uzdahnu i trgnu me tako iz razmišljanja.

— Ne brinite, pukovniče — Hteo sam da ga odobrovoljim:

— Daću sve od sebe da pronađem Tejlora.

Pukovnik klimnu glavom i pruži mi čašicu. Popili smo po jednu od onog dobrog starog viskija kojeg ne možeš da nađeš ni u većim gradovima za šankom poznatijih saluna.

Otvorivši ladicu svog ogromnog, pisaćeg stola, stari Pirs izvuče zlatni lanac na kojem je visila pločica veličine palca:

— Bile! Evo, samo ovo mogu da ti dam. Zbog onog mladog i nadobudnog Hejersa opet smo u ratu sa Apačima i ko zna kad će sve to da se okonča. Znaš dobro da sam u ime Belog Oca, kako Indijanci nazivaju našeg predsednika, potpisao mir sa Kočizom. Tom prilikom ovo mi je Kočiz dao u zalog miru. Ali ludo ambiciozni Hejers optužio je Kočiza da je oteo dječaka Dejvida. Ludost, kažem ti, Bile.

Čuo sam za to. Ali nije se moglo natrag. Kočiz, veliki poglavica Čirikaua Apača krenuo je ratnom stazom.

Uzeo sam zlatnu amajliju. Na pločici je bilo nešto izgravirano.

Stavio sam je oko vrata, zahvaljujući Pirsu.

Nisam ni slutio da će me ta amajlija odvesti u jednu od najgorih avantura, odnosno u jedan od najopasnijih zadataka koji sam ikada dobio.

— Osveta je nešto što se ne da iskoreniti na ovim prostorima.

Pirs nastavi:

— Možemo mi da slušamo šta ima novo na istoku; može nam stizati šta hoćeš, najbolji lekari i najbolji advokati, ali, osveta vlada u dušama i ona je nekada glavni pokretač svega.

Slušao sam ujakovog prijatelja i prećutno se slagao sa onim što govori.

Nekada su osvete bile potpuno neopravdane! Naravno, ukoliko je uopšte opravdana osveta u smislu: oko za oko — zub za zub!

Pukovnik pogladi kosu i nastavi:

— Rekao sam ti već. Moje stare kosti nisu više za lomatanje po gudurama.

— Nemojte tako — pokušao sam da ga utešim.

Srećom, uđe njegov posilni i uz oštar udar potpetice o potpeticu, donese nam dobar, škotski viski.

Pukovniku Pirsu se ozari lice:

— Pa da mi nazdravimo našem susretu!

— I ujaku! — rekoh, a Pirs se nasmeja.

— Naravno. Dobrom matorom ujaku koji još uvek ima duha. A i snage da se nosi sa svim ovim vucibatinama po našoj divnoj zemlji.

»Da, on se 'nosi', a ja jašem i pucam okolo!«

Pomislih, ali naravno, dobrom starom, prijatelju Pirsu to nisam rekao.

*

Amariljo će verovatno biti ovakav još sto godina, pomislio sam kad sam na mojoj Lepotici ujahao u gradić pun prašine, sa pedesetak drvenjara, bankom, zatvorom i dva saluna. Život se, kao i obično, kao i pre nekoliko godina kad sam bio tu, vukao prašnjavim ulicama. Psi su dahtali od vrućine pod tremovima i u tankim prugama hlada.

Bilo je najgore doba godine. Sunce je bilo nemilosrdno i samo su gušteri i zmije bile napolju. I ja, pomislio sam, gorko se osmehnuvši, obrisavši potočiće znoja koji su obilno tekli mojim licem i nestajali dole pod košuljom.

»Ali za čuvara pravde nema odmora!«, ujakov glas kao da čuh negde za uglom.

Emili je bila u svojoj sobi, na spratu, iznad saluna Red River. Poskočila je od iznenađenja, kad me je ugledala:

— Ti?! -

Još uvek je bila ona prelepa žena o kojoj sam mislio danima posle napuštanja Amarilja. Nisam mogao sebi da oprostim što sam bio samo u proputovanju kroz Amariljo i još onda sam obećao sebi da ću prvom prilikom opet u taj gradić »sa najlepšim cvetom u ovoj pustoši«.

— Hu, kakva je to bila partija pokera!

Emili je prošla prstima kroz kosu i proteglila se. Bila je predivna. Dodala je:

— Vratio si se da vidiš Emili?

Klimnuo sam glavom i nasmešio se. Ona nije znala ko sam i to je bilo dobro — to sam tek kasnije shvatio. Sećala me se samo po burnom događaju i partiji pokera. Za stolom u Red Riveru, okupilo se pola grada, a Emili je bila prezadovoljna stojeći pored mene kao srećna zvezda. U odlasku sam je bogato nagradio, sigurno me je samo zbog toga i zapamtila. Uostalom, nije tada bilo vremena da me pamti po nečemu drugom.

Pružila je ruke prema meni i zagrlila me. Srećom, pre nego što sam ušao u salun, smestio sam svoju kobilu Lepoticu u gradsku štalu. Bilo bi neljudski da sam je ostavio privezanu ispred saluna.

Kad sam se sagnuo prema Emili, pružila mi je usne pohotljivo i ne dvoumeći se.

Ležali smo i ljubili se, dok je napolju carevala vrućina. Primakla se meni i mazno se privila uz moje telo. Prebacila je jednu nogu preko mojih bedara. Dodir su samo pojačavali i njenu i moju želju.

— Ovog puta nećeš odjuriti? — tiho je promrmljala.

Umesto odgovora milovao sam joj prelepo telo. »Žene su jedno od najvećih blaga sveta«, pomislih. U tom trenutku, vrata sobe su se naglo otvorila i silovito udarila u drveni zid.

Istog trenutka sam se bacio na pod. Emili je vrisnula i učinilo mi se da je sve veoma dobro glumila.

Napadač je silovito upao unutra. Prišao je krevetu držeći nož u ruci, a ja sam sebe proklinjao što sam revolver ostavio u futroli na naslonu stolice. To mi je bio prvi i poslednji put da sam se tako slobodno ponašao u sličnim ili istim prilikama.

Ležao sam na leđima, donekle skriven iza kreveta.

Čuo sam potmuli bas:

— Amigo, izlazi! Čeka nas zlato Apača u Ljanu Estakadu, a mi dangubimo!

Smejao se nekontrolisano i nadmoćno.

Pod je bio hrapav i hladan.

— Nećeš umreti, amigo, nećeš!

Nisam to ni slučajno nameravao. U momentu kad je došljak prišao još jedan korak, hitro sam ispružio ruku i čvrsto ga uhvtio za vrh čizme i zavrnuo mu stopalo koliko god sam imao snage. Onda sam snažno povukao napadačevu nogu.

Nepoznati izgubi ravnotežu i pade. Nisam čekao da ga vidim kako se valja po podu već sam se istog trena izvukao ispod kreveta.

Potcenio sam sposobnost čoveka s nožem.

Nisam uspeo da se pridignem. Svom snagom se bacio na mene. Bio je neobično snažan, ali sam bio brži od njega za delić sekunde.

Trgnuo sam se u nameri da ga uhvatim s leđa, ali pred nosem sam ugledo crni otvor cevi revolvera.

Držao ga je drugi čovek koji je tiho ušao u sobu.

Pre nego što me je onaj drugi udario drškom oružja po glavi, čuo sam grozan smeh. Pre nego što sam

utonuo u tamu nesvesti, video sam oči što su divljački svetlucale.

*

Išli smo beskrajnom ivicom Ljana i zapadno od nas smo videli beskrajno peskovito more što je titralo u užasnoj sparini dana. Za leđima smo sve dalje ostavljali prostranstvo Teksasa.

»Sloboda i nezavisnost su istinske vrednosti građanina bilo koje zemlje«, govorio bi moj ujak Samjuel Hjuston, prvi predsednik nezavisnog Teksasa.

Oni koji su jahali ispred i iza mene nisu tako mislili. Ruke su mi bile vezane za unkaš sedla i jedina sreća bila je ta da je poda mnom kasala Lepotica. Banditi su na sve mislili, dok su pripremili i moju kobilu za jahanje, zaključio sam, mršteći se od siline sunčevih zraka.

Smišljao sam kako da pobegnem, ali svaki plan činio mi se nesiguran i neizvodljiv.

Onda sam shvatio da se mogu nadati samo jednom. Pričekaću trenutak, koji mi se učini najpovoljnijim, i nateraću moju Lepoticu u galop. . . Tada mi se činilo da će mi to biti jedina mogućnost bega.

Predeo kojim smo jahali bio je neravan, pun izbočina, kamenitih gromada, trnja, zemlje i kamenja, zatim kržljavog žbunja i čestog drveća. Nisam ni smeo pomisliti ko se sve mogao neprimećeno skriti u udolinicama i kamenim uvalama, iza žbunja, visokih gromada i šumica. Bio je to jedan od onih predela koji graniče sa Estakadom, najsurovijom pustinjom ovog dela zemlje.

— Vako, jaši dole — Čuo se metalni glas čoveka na čelu kolone. Onaj napadač s nožem potera dugonogog zelenka pedesetak metara od kolone. Pre nego što je odjahao, namignuo mi je cereći se i pokazujući Kočizovu amajliju koju mi je uzeo s vrata dok sam bio u nesvesti.

Razmišljao sam o svom položaju. Nikako mi se nije svidelo to u šta sam uleteo. Umesto da idem za Tejlorom, mene su uhvatili dvojica bandita, pripadnika ove razbojničke desetine i poveli sa sobom, a da još uvek nisam znao zašto. Slutio sam, u stvari, šta hoće od mene i još više sam bio uveren da sam u nezavidnom položaju.

Sunce je bilo nemilosrdno i zemlja je pod nama prosto dahtala od vrućine, a konji su opustili vratove.

Visoki revolveraš sa čela kolone dojaha do mene:

— Napokon si otvorio oči, stranče.

Pogledao sam ga. Nastavio je:

— Stvarno mi je drago što si došao svesti jer nam upravo takav trebaš. Zar ne, Emili?

Obazreo sam se. Iza mene jahala je Emili i smeškala se. Žene, žene, razmišljao sam.

— Misliš čemu sve ovo?

Čuo sam glas vođe pored sebe. Osmotrio sam ga. Vrlo retko su revolveraši nosili po dva revolvera o bokovima. Jedan od takvih je bio meni sa leve strane i bio sam siguran da je vođa grupe.

— O, da, ja se nisam ni predstavio, a hteo bih da popričam s tobom.

— Metalni glas revolveraša bio je zajedljiv:

— Ja sam Tejlor Esmeraldo, stranče.

Usred vrućine oblio me je hladan znoj. Bio sam u sosu. Umesto da ja pronađem Tejlora, on je pronašao mene.

— Bil — Rekao sam što sam mogao jednostavnije. Trudio sam se da mi glas bude prirodan, jer nisam

znao šta Tejlor zna i šta hoće od mene.

— Drago mi je, mister Bil. — Tejlor je nastavio svoju igru uljudnosti:

— Evo, napokon sam dočekao da jašemo prema zlatu. Mnogo zlata!

Oči su mu divljački zasvetlucale. Prepoznao sam te oči i u trenu sam shvatio ko me je odalamio drškom revolvera u sobi dvolične Emili.

— Mnogo zlata? — pravio sam se naivan. U stvari, nisam se pravio. Stvarno sam bio iznenađen, o kakvom je zlatu reč i šta ću ja Esmeraldu, čuvenom revolverašu i ubici.

— Mnogo — ponovio je i dodao:

— A tamo ćeš nas ti odvesti, zar ne? Kada ti je već Kočiz dao amajliju, verovtno ti je rekao gde je i zlato.

Zacerekao se.

Onda sam zaigrao na jeftinu kartu:

— Amajlija? Dobio sam je na pokeru. Kockar koji mi je dao rekao je da je pripadala nekom starom oficiru Meku koji je poginuo. Posle ju je opet prisvojio Kočiz. Zatim ju je darovao opet nekom oficiru. I njega nije pratila sreća. Ni kockara. Odahnuo je kad ju je poklonio meni. Evo, i mene tera maler. Kočizova amajlija je prokleta!

Bio sam glasan, dovoljno glasan. Prisutni su osluškivali moj govor. Usred vrućine, zbog napetih živaca, priča o prokletstvu amajlije je delovala. Naročito uz pomisao da su Apači na ratnoj stazi i da je kretanje ovim krajevima, naročito ivicom pustinje gde je neprikosnoveno carstvo ratobornih Mimbreno i Čirikaua Apača.

»Sreća uvek prati odvažne!« ujakove reči su mi zazvonile u ušima, kad sam začuo neprirodni krik Vakoa.

Snažni Vako je ležao, držeći se za nogu. Konj je njištao.

— Zvečarka! — vikao je Vako. Svi su se trgnuli. Moja priča o amajliji je dobila nečekivani prilog. Svi su verovatno znali da je robusni Vako prisvojio zlatnu amajliju za sebe.

Ogromni Meksikanac sa širokim, belim sombrerom htede pucati u nesrećnog konja koji se trzao od ujeda opasne zmije.

— Ne! — Glas Tejlora bio je oštriji od sečiva:

— Upotrebi nož, Peres! Hoćeš li da nam pucnjem natovariš Apače na vrat?

Sve se brzo završilo. Jadna životinja se više nije mučila. Vako je jaukao od bolova u slomljenoj nozi.

— Evo ti tvoja prokleta amajlija! — Vako je bio besan, a oči su mu suzile od bolova.

Amajlija je pala u prašinu ispred kopita moje Lepotice.

— Peres, uzmi amajliju — naredi Tejlor.

Niko se nije pomerio. Pokušavao sam da prikrijem osmeh na licu. Priča o amajliji je uspela iznad mojih očekivanja. Slučajnost sa zvečarkom je bila neverovtna, ali istinita.

Shatio sam da je Tejlor pobesneo, jer je priča delovala. Esmeraldo pritera konja bliže, sjaha i uze amajliju:

— Glupaci, verujete u neke budalaste priče. Ovo je čisto zlato.

I da bi pokazao svoju hrabrost i nekako razuverio ljude, obesi zlatni lanac sa pločicom, oko vrata.

Nastavili smo put.

Tejlor ponovo priđe:

— Čestitam! Uspeo si. Ali. mene nisi prevario. — Oči su mu opasno svetlucale. Znao sam da Tejlora Esmeraldu ne može uplašiti ni Apači, a kamo li priča o prokletstvu.

Sanjao je zlato Kočiza i ništa više nije video sem toga. Videlo mu se to po očima.

Svi smo bili na izmaku snage. Mislio sam da noć neće nikada doći. U prve senke predvečerja, tejlor naredi odmor.

Banditi su se bukvalno svalili s konja. Kleli su vrućinu i negostoljubivost kraja.

Emili je jahala za mnom. Kad smo svi sjahali, bila mi je najbliža. Učinilo mi se da namerno hoće da mi bude što bliže. Bio sam oprezan. Da li je smišljala neku novu igru sa mnom? I, od koga su čuli da ja znam za nekakvo zlato? Tada nisam imao odgovora na to.

Trgnuo me tihi, prepoznatljiv ženski glas:

— Bil.

— Šta želiš? — tiho sam upitao, ne prikrivajući hladnoću u glasu. Istovremeno sam se obazro. Senke su bile dugačke i noć je bila pripravna da obavije sve stvari i oblike u svoj neprovidni plašt tame.

Banditi se polegali pored neosedlanih konja, držeći u rukama povodac, spremni da uzjašu u momentu.

Peres je glasno hrkao i to nam je omogućavalo da ne primetno razgovaramo Emili i ja.

— Šta želiš? — ponovio sam.

— Istina je, Bile, da ja hoću tebe — Emiline oči su zavodnički svetlucale:

— Tejlor da te ubije čim mu pokažeš mesto gde je Kočizovo zlato.

— Znam.

— Ubiće i mene — Nastavila je obaziruć se:

— Ne može mi oprostiti što sam spavala s tobom. Rekao mi je da te samo primamim. Ti si došao sam k meni. Obavio si pola posla.

— Detalje znam — suvo sam odgovorio. Glava me je još bolela.

— Ubiće me — ponovila je.

— Pa?

— Pa? — škrto se nasmešila. — Ne umire mi se, Bile. Hoću s tobom.

— Sa mnom!? — podigao sam svoje svezane ruke i pokazao joj ih.

Obazrela se.

Vako je u snu potmulo ječao.

— Imam. . . — Emili nije dovršila misao, već mi je pokazala moj divni, sjajni revolver. Bio je skriven u naborima njene široke i plavkaste haljine, koja je, uzgred, odlično pristajala uz njenu zamamnu figuru.

Razmišljao sam kakvi su je motivi terali na takvu prevrtljivost.

Moj dobri remington, vojni model, jedan od najpreciznijih revolvera ikada napravljenih, bio je u Emilinim rukama.

Ponudu nisam niti mogao niti smeo da odbijem.

— Odveži mi ruke — odlučno sam rekao, pazeći na jačinu sopstvenog glasa.

Hitro je ustala i olabavila mi veze na rukama.

— Dobro je. Ostavi revolver.

Poslušala me je bez reči. Vratila se na svoje mesto i sela, profilom okrenuta meni.

Grozničavo sam razmišljao gde da sakrijem revolver? Imao sam da biram samo dva mesta. Šešir ili savijeno ćebe iza sedla.

Odlučio sam se za Lepoticu, jer nisam bio siguran da će revolver stati ne primećen ispod šešira na mojoj glavi.

Bilo je krajnje vreme da oružje sakrijem.

Tejlor je protrljao oči, ustao i prišao mi. Sedeo sam mirno pored kobile, a u stvari, bio sam napet kao luk sa zapetom strelom.

— Nemamo vremena za gubljenje — trezveni glas višestrukog ubice razbudio je ostale bandite:

— Koliko još?

— Šta? — pitao sam, ne podižući pogled.

— Kako, šta? — besno odgovori bunovni Peres:

— Nećemo se lomatati ovuda danima.

— Put do zlata. Odmah reci! — Tejlorov glas bio je neumoljiv.

— Podosta — odgovorih, jer sam shvatio da moram prihvatiti igru. — Čeka nas još dobar komad puta.

— Ako zapetljavaš, izrešetaću te! — s očiglednim zadovoljstvom u glasu, ponovo se javi Peres i pogladi tanke brčiće, a bandit pored njega se zacereka.

— Prekini, Klejne — Smeraldo se obrecnu i bandit ućuta.

— Dakle? — Tejlor se ponovo obrati meni.

— Ima još. Dobrim pravcem idemo. Ali uskoro ćemo morati dublje u pustinju.

Pogledao sam pravo u zelenkaste oči Tejlora Esmeralda i on je shvatio da pominjanjem pustinje hoću da oneraspoložim njegove ljude. Brzo je odgovorio:

— Nema veze. Tamo je dovoljno zlata da nas svu devetoricu, isključujući ovu glupaču, učini bogatim za ceo život.

Banditi su zagrajali pri pomisli na blago.

Da su znali da blaga nema i da ja, u stvari, jurim njihovog vođu, isekli bi me na komade.

— Ali — dodade Tejlor, — ubiću te s najvećim zadovoljstvom ako me lažeš.

Po sjaju njegovih očiju zaključio sam da mu je to bila isto tako velika želja kao i zlato na koje je neprestano mislio.

— Hej — glasno sam ga pozvao, želeći da saznam nešto više o svemu:

— Od koga si saznao za mene? I za zlato?

Mahnuo je rukom ne želeći da govori. Nije upalilo da saznam kako je banda došla do saznanja da sam ja taj koji zna put do skrivenog zlata čuvenog poglavice Kočiza.

Jahali smo pored strmina. Sunce se pojavilo nad horizontom. Predeo je bio još negostoljubiviji od jučerašnjeg kojim smo projahali. Vako se glasno žalio da mu noga otiče.

Ostali banditi su ćutali, štedeći snagu za još jedan nesnosan dan pun paklene vrućine.

Kada smo pojahali uz strminu, oštri krici su me naterali da se obazrem.

Konj pod ranjenim Vakom i suvonjavim banditom, stropoštao se niz obronak. Hrpa kamenja kliznu praveći buku.

Vako neljudski kriknu, jer konj svom težinom pade na njega.

»Sada nas je ukupno devet«, suvo sam primetio u sebi, priznavajući da nikome ne bih želeo takav kraj.

Vako je bio mrtav.

Suvonjavi bandit ustade, psujući. Konj je uplašeno rzao i drhtao.

Tejlor viknu:

— Zatrpajte ga kamenjem. Nemamo sada vremena. Kad se budemo vraćali, pokopaćemo ga.

Mamuznu konja i dojaha do mene:

— Ombre, iščupaću ti i ruke i noge, ako me pređeš.

Ćutao sam i gledao u njegovo besno lice orošeno kapima znoja.

Nastavio je, gledajući u daljinu:

— Znam da treba proći Sveti kanjon Apača i treba nastaviti dalje, levo od Trosturuke stene. Dalje ne znam. *Dalje ti znaš, 'Ombre!*

Naravno, ja nisam imao pojma, kuda to dalje, ali, ćutao sam.

Nakon jedne milje probijanja kroz hrpe kamenja i jalovog žbunje, otvori se vidik. Ispred nas je bila šuma kržljavih stabala, a negde u daljini videli su se obrisi planine.

— Emili. Jaši uz mene — reče Tejlor. Neprimetno sam se nasmešio. Učinilo mi se da je to bio prvi znak dvoumljenja i neodlučnosti u željeznoj volji vođe bande.

— Džone, dosta je! — viknu Tejlor, a gorostas kojem se obratio obrisa usne nadlanicom i spremi flašu natrag u bisage:

— Hoćeš li da poludiš na ovoj vrućini, pun viskija?

Pogledao sam bolje. Gorostas mi se učinio nesavladivim, ali njegov ogrmni, crveni nos govorio je o slaboj tački njegovog gazde Džona.

Neprimetno sam razmrdavao veze na rukama. Emili je učinila dosta, jer mi je olakšala posao.

Revolver mi je bio u ćebetu i bio sam sigurniji.

Posle Džonovog uzvika, shvatio sam koje nas sve nevolje mogu zadesiti.

Svi su pogledali u pravcu ispružene Džonove ručerde. Na grmu je ležala šarena, indijanska traka.

Apači!

Indijanci su se, kao utvare, kretali okolinom.

Jahali smo zbijenije. Osećala se napetost. Svi su znali s kim imaju posla, ali još uvek su videli samo žutu boju zlata.

Poskakali smo sa konja kad je odjeknuo pucanj.

Bandit koji je jahao pored Džona svali se na zemlju. Bio je mrtav pre nego što je dodirnuo ugrejano kamenje.

Zverali smo prema šumi i liticama sa strane. Ništa se nije micalo.

— Gde su? — glasno je zarežao Klejen.

Čekali smo tako, činilo mi se, satima.

Napokon Tejlor dade znak da nastavimo jahanje.

Preznojavao sam se, shatajući u kakvom sam položaju. Ukoliko i pobegnem banditima, tu su Apači. Jurimo neko zlato kojeg verovatno nikada nije ni bilo. Ali ljudska glupost i pohlepa su nemerljive.

Ježio sam se pri pomisli da me neki nevidljivi ratnik ima na nišanu. Znao sam da će od tog trenutka biti tako: jedan po jedan jahač će padati pogođen... dok jaše, ili dok se bude odmarao... I ništa se nije moglo preduzeti, osim da okrenemo konje što pre i napustimo usijani pakao.

Ali banditi su neizmerno želeli zlato. U njihovim mislima su bile gomile, čitave doline pune zlata kojeg treba samo uzeti i biti bogat...

Nastavili smo kroz šumu, sve dok se nije potpuno smračilo. I pored očigledne opasnosti, nijednom banditu nije padalo na pamet da okrene konja i odjaše natrag u Amariljo, ili bilo koji drugi gradić, ili bilo kuda, samo dalje od zemlje Apača.

Jutro su svi dočekali budni. Osećao se umor. Oči su bile crvene od nespavanja i stalnog jahanja. Banditi su bili zlovoljni i ćutljivi. Primetio sam da Tejlor ne opominje Džona koji je neprestano naginjao flašu. Gutljaj po gutljaj, kao da je iz viskija crpio hrabrost.

Šuma se spuštala sve do ruba prilično oštre kosine. Pomislio sam da je vreme da pokušam bekstvo.

— Idi napred! — Tejlorov glas bio je veoma oštar.

Vođa je jahao za mnom, a ostali za nama. Osmatrao sam predeo is-

pred, grozničavo smišljajući kako da se izvučem iz svega ovog.

Pogledao sam iza sebe. Tejlor me je pratio u stopu. Njegov pogled se susrete s mojim. Njegove zelenkaste oči su svetlucale, opominjući me.

Kada je odjeknuo pucanj, dao sam znak mojoj Lepotici, šapćući joj:

— Sada, lepa moja, sada! Nosi nas odavde!

Ono što sam pretpostavio, obistinilo se.

Lepotica galopom ulete u častar i nastavi kroz šumu. Nisam smeo da mislim da li ću naleteti na Apače. Trgnuo sam rukama i oslobodio se labavih veza. Revolver se istog časa našao u mojoj ruci.

Hteo sam viknuti od sreće, jer sam opet bio u svom elementu.

Sam, slobodan i sa dobrom, oprobanom pucaljkom, koju mi je preporučio moj ujak. I bio je u pravu. Novi remington, vojni model 44 iz pedeset i osme godine, za mene je bio najbolja puca na svetu.

Verovao sam u moju Lepoticu da će napraviti dobar razmak između mene i Tejlora.

Osvrnuo sam se na tren i ugledao vođu i Suvonjavog kako divlje terају konje.

Metak mi svirnu više glave.

Priljubio sam se uz hrbat kobile, poteravši je uz strmi proplanak sa desne strane.

Meci su zujali oko mene.

Projurih ispod nisko spuštene debele grane i zaokrenuh na proplanku, niz strminu. Plan je bio sulud, ali nisam mogao da odolim i da ne pokušam ono što sam u trenutku smislio.

To me je zamalo stajalo glave.

Sa leve strane kosine izbiše banditi u besnom galopu. Pucali su. Hitno okrenuh Lepoticu u stranu, prepuštajući se njenom instiktu da odabere najbolju stazu kojom ćemo bezopasno odjuriti kroz borove.

Šuma je bila dugačka, ali ne i široka. Uskoro ugledah liticu i blagi uspon sa strane. Poterao sam kobilu tuda.

Pucnji koje sam ponovo čuo nisu bili namenjeni meni. Shvatio sam da su Apači napali i da Tejlor i njegovi imaju pune ruke posla.

Bio sam iznenađen kad sam se obazreo po drugi put. Uporno, u stopu, pratili su me Tejlor i suvonjavi bandit kojem nisam znao imena.

U momentu sam pritegao uzde. Pomisao da su jedna žena i nekoliko ljudi, bili to i banditi, ostavljeni na milost i nemilost Apačima, nije mi dala mira.

Tejlor i Suvonjavi su slobodno jahali, ne sluteći da sam naoružan.

Bandit pored Esmeralda ugleda revolver u mojoj ruci. U punom galopu je pokušao da puca. Izgubivši ravnotežu, pao je svom silinom, zakačivši ogromno stablo starog bora.

Tejlor pritegnu uzde i konj, se njišteći bolno, ukopa u mestu.

— Nije vreme, Tejlore! — viknuo sam. — Ima vremena za obračun. I za zlato. Dole je Emili. I ostali.

Desilo se ono što nikad nisam učinio u životu. Tražio sam trenutnu pomoć od okorelog ubice. Ali nisam imao izbora. Hteo sam još jednu pušku, još jedno oružje protiv Apača. Mislio sam na Tejlora i njegovu vinčesterku u rukama.

— Da — besno odgovori Tejlor. — Budale mi trebaju dok se ne dočepam zlata.

I okrenu konja.

Pratio sam ga, ne razmišljajući o njegovom povodu za priticanje u pomoć ostalima.

Na trenutak sam sjahao sa Lepotice i uzeo iz zgrčenih ruku Suvonjavog, njegov dugocevi karabin.

Sad sam bio kompletno naoružan. Suvonjavi je ostao da leži, slomljenog vrata, pored ogromnog bora.

Pucnjava nije prestajala. Ali Apači se nisu nadali napadu s leđa. Iznenađenje je bilo potpuno. Kad su zapraštale naše puške, ratnici su iznenađeno nestali iza stena, kao da su u zemlju propali.

Shvatio sam da će nas neko vreme ostaviti na miru.

Bilans je bi stravičan.

Od grupe okorelih bandita, ostali su samo vođa bande, Peres i Emili, sva raščupana i suznih očiju.

Haljina joj je bila pocepana, a lice uprljano prašinom i nezadrživim suzama.

— Ubij ga! — nekontrolisano je vikala, gledajući očima punim mržnje u Tejlora Esmeraldu. — Ti! Ti si me uvukao u sve ovo! U ovu glupu igru oko zlata!

Tejlor sjaha i priđe joj.

Ona je nastavila histerično da viče:

— Glupavi Esmeraldo! Samo hoće zlato! Obećava brda i doline. Nju Orleans i putovanja. Mnogo haljina. Vidi moju haljinu!

Tejlor je ošamari.

— Da sam na tvom mestu, ne bih to radio. — Jedva sam suzdržavao bes. Nikada nisam trpeo one koji udaraju žene.

Tejlor se okrete i dobaci:

— Pa da! Mogao sam da pretpostavim. Odmetnik se udružio sa ovom ženturačom Emili.

Ćutao sam i čekao objašnjenje. Da napokon povežem mozaik i da zaključim s kim su me to zamenili.

— Ja ću sâm da nađem zlato! — vikao je Tejlor, držeći u levoj ruci teški mornarički kolt.

— Bolje bi bilo da mislimo na Apače — primetio sam, stalno se obazirući. Nisam želeo da tu stojeći izigravam metu.

— Podigni ruke! — čuo sam naredbu sa strane i shvatio u momentu da sam izgubio iz vida Peresa.

Držao je vinčesterku upravljenu pravo u mene.

Tejlor se nadmoćno smeškao:

— Ko ti je doturio revolver? Emili, znam. Ne treba da mi govoriš. A znaš li zašto je to učinila? Mislila je da ćeš je ti iz zahvalnosti nagraditi, da ćete zajedno podeliti Kočizovo zlato. Misliš da te voli? Ne, ona voli samo lepu, žutu boju zlata!

Tejlor se neprirodno smejao. Onda je skinuo Kočizov lanac s vrata i podigao ga uvis, vičući:

— Zlato! Zlato!

I baci besno amajliju na zemlju.

Istog trenutka grleni povici iza stenja i iz šume odjeknuše. Trgli smo se kao gromom pogođeni, ali, bilo je nepotrebno da se brinemo.

Shvatili smo to nekoliko trenutaka kasnije kad smo začuli topot nepotkovanih konja i, povike kako se udaljuju.

Tišina je zavladala.

Pogledali smo se međusobno, ništa ne shvatajući. Ja sam znao šta se desilo.

Amajlija, za koju sam rekao da je prokleta, spasila nam je život.

Oštre oči ratnika oko nas videle su amajliju njihovog poglavice Kočiza.

Amajlija nas je sačuvala sigurne smrti, jer, dok smo razgovarali, ratnici su se neprimetno privukli spremni za napad. Videvši znak Kočiza, pomislili su da nas lično njihov

neprikosnoveni poglavica čuva jer nam je dao svoj znak.

Ali puška u Peresovim rukama bila je i dalje uperena u mene.

Okolo su ležali mrtvi banditi, a njihovi konji su se uznemirili.

Emili divlje kriknu i skoči prema Tejloru. Peres skrenu pogled na tren.

To su oni momenti koji su presudni u životu. Ko ih zna iskoristiti, jaše dalje. Onaj koji pogreši, ostaje zauvek u zemlji slobodnih i nepokorenih Apača.

Pucao sam s kuka, a onda sam, što sam brže mogao, potražio zaklon.

Peres je bezglasno pao, a Tejlor je grubo odgurnuo Emili.

Devojka pade i ostade da leži.

Nikada mi se nisu dopadali ljudi koji tuku žene. Ustao sam polako i vratio revolver u futrolu.

Čekao sam.

Tejlor me u nedoumici pogleda, a onda shvati. Razvukao je tanka usta u prezriv osmeh. Bio je siguran da nema bržeg od njega.

— Tejlor Esmeraldo. Hapsim te zbog ubistva Meka, oficira SAD.

Tejlorove oči se raširiše od iznenađenja.

— Ko si ti?

— Ja sam Bil Slou, federalni maršal.

Tejlor zinu, a onda mu se lice smrači i zelene oči sevnuše. Opsovavši gadno, krenu rukom ka mornaričkom koltu.

Da je Tejlor Esmeraldo vukao samo jedan revolver, bio bi jedan od najbržih revolveraša Zapada. Ali njegova sujeta i ubeđenje mu nisu dali da bude isti kao i ostali. Želeo je uvek da se dokaže i da bude drugačiji. Zato je želeo zlato koje nikada nije ni našao. Zato je nosio dva revolvera, želeći da obema rukama povlači.

Tako je nepotrebno rasipao snagu i brzinu na obe ruke.

Tejlor Esmeraldo, revolveraš kojeg su tražili u Meksiku, Teksasu i Arizoni, okoreli ubica, bio je neverovatno brz.

Pucali smo istovremeno. Mornarički koltovi su bljunuli vatru, ali samo delić sekundi pre, stigao ga je metak iz mog novog remingtona.

Pokleknuo je gadno psujući. Držao se obema rukama za butinu. Rana je krvarila.

Emili se okrenu ka zemlji i tiho ječeći ustade.

— Ti, prokletniče! — Nesavladivi bes je izbijao iz lepe mešanke. Pokušao sam da je sprečim u nameri. Pritrčao sam, ali Emili je bila brža. Obema rukama uhvati teški kolt i uperi ga u prsa ranjenom Tejloru.

Stigao sam samo da joj otmem revolver, koji se još uvek dimio, ili mi se bar tako učinilo.

Tejlor Esmeraldo bio je na mestu mrtav. Ogromna rana je zjapila na njegovim prsima.

Emili je pokrila lice rukama i histerično plakala.

— Ti? Ti si šerif? — pitala me je kroz plač:

— A zlato? Nema zlata? A saznali smo da si ti u Fort Vortu i da se spremaš na put sa zlatnom amajlijom. Mislili smo...

Ćutao sam i stajao.

Kada je shvatila da nikada neće moći kupiti nebrojene haljine zlatom koje je sanjala, srušila se histerično plačući. Svi njeni snovi su išćezli.

Uzdahnuo sam. Šta neće sve učiniti pohlepa od ljudi!

— Moramo što brže natrag. Da se Apači slučajno ne predomisle.

Promrmljao sam prilazeći Lepotici.

Natovario sam tela poginulih na konje.

Povorka za Amariljo je krenula.

Još jedan krvavi bilans ljudskih slabosti i neljudskosti. Kada se bolje razmisli, u jednu ruku, prokletstvo zlatne amajlije je i postojalo...

Čekao me je pukovnik Pirs...

Šta je, tu je. Trebalo je samo da pređem Oklahomu. Veliku, šumovitu i još uvek nedovoljno naseljenu Oklahomu, državu SAD koja je žurila u civilizovan svet. Eh, koliko je tu trebalo znoja i muke.

Divni brežuljci Oklahome bili su pred mojim očima... Znao sam da ću danima biti sâm. Odgovaralo mi je da osetim tu divnu, netaknutu prirodu...

Ali, kao da sam slutio probleme u Oklahomi, tačnije u Oklahoma Sitiju...

Mislio sam da su to samo moje crne slutnje, ali, život je često nepredvidljiv.

Sve što sam slutio, obistinilo se kada sam stao pred veliku, drvenu tablu, skoro nemarno okačenu pred O. Sitijem. Čekale su me nevolje...

*

DRŽAVA OKLAHOMA DAJE NAGRADU U IZNOSU OD HILjADU DOLARA ONOME KO UHVATI DVOSTRUKOG UBICU GRAHAMA KIDA. LIČNI OPIS TRAŽENOG UBICE: GRAHAM ELIOT, POZNATIJI KAO GRAHAM KID, VISOK JE STO OSAMDESET CENTIMETARA, IMA CRNE OČI, CRNU KOSU I NOSI REVOLVER NA LEVOJ STRANI TELA.

Glasno sam zviznuo kroz zube kada sam pročitao oglas okačen na velikoj, drvenoj tabli na kojoj je pisalo: OKLAHOMA SITI. Nehotice sam pogledao u futrolu sa revolverom na mojoj levoj butini, odnosno bedru, a zatim sam dodirnuo ovlaš pramen kose koji je izvirivao ispod šešira. Znajući koliko sam visok, mogao sam lično da budem Graham Eliot, zvani Graham Kid, dvostruki ubica vredan ravno hiljadu dolara.

Sjahao sam sa konja i zamišljeno izvadio cigaretu iz džepa na mojoj izbledeloj košulji. Dok sam pripaljivao cigaretu, shvatio sam u kakvom sam se položaju našao.Treba u Oklahoma Siti da ujašem do večeri, ali kako?

Da prvi prolaznik potegne reovelver, samo ako je pročitao poternicu koju verovatno, ima i na svakoj kući u gradiću preda mnom.

Uvlačeći dim duboko u pluća, još jedanput sam pročitao potpis:DŽO MALKOM, šerif Oklahoma Sitija.

Moj vranac očito nije shvatao moju zabunu i nije mu bilo jasno toliko zadržavanje, kada je i on prosto osetio miris gradske štale i odmora koji mu je bio preko potreban posle neprekidnog kretanja od tridesetak milja.

Frknuo je i nemirno zakopao prednjom nogom po utabanoj zemlji. Još su mi se vrzmale misli i slika mi je treptala pred očima. Graham Eliot! Graham Kid!

Sto mu gromova, očigledno sam se prešao što sam u Lejku kupio crnu košulju. U stvari, tu je bio i revolver na drugoj strani!

Znači, ipak, moj ujak me jednostavno rečeno prešao!

Toliko je siguran u moj sudbonosni put da je sve predvideo! Čak mi je preporučio da se obučem skroz u crno, jer ću tako jednostavnije obaviti zadatak.

Ništa mi nije, naravno bilo jasno.

Ali želeo sam da to uradim kako sam najbolje mogao i umeo.

Moja kobila je morala u štalu. Znao sam da joj je dosta puta i, ako nisam želeo da poklekne u nekoj dužoj turi, ukoliko zatreba, sada sam morao da joj obezbedim negu. Te čistokrvne engleske pasmine, dugonoge i fine, moraju da se paze.

Umoran i spreman na svakakva iznenađenja, krenuo sam prema štali. Jedino sam vratio revolver na desnu stranu. Onda sam, da bih zbunio totalno sve oko sebe, vratio taj revolver u bisage, a uzeo svoj izlizani koltaš, jer sam u njega imao poverenja.

Vreme je bilo da i ja pošto sam smestio Lepoticu, krenem da vidim kakav je u ovom gradiću salun.

Lako sam odgurnuo vrata i bolje bi bilo da sam pucao iz tri pištolja, jer je takav efekat bio kad sam upao.

Svi su razrogačenim očima gledali u mene.

Naravno, gledao sam i ja u njih i taman sam hteo sve lepo da im objasnim, da se, eto, nekada i desi da suviše ličiš na nekoga.

Srećom po mene, dotrča mi skoro do u stomak jedan čičica i zagleda se u mene.

Treptao je iz sve snage očima, a čas je bio bled čas zelen, pa crven.

Već sam se uplašio za njegovo zdravstveno stanje.

Njegov hrapavi glas preseče sve u kafani:

— Sto mu gromova, stranče, neverovatno ličiš na Grahama Kida! To je neverovatno, kao da ste braća. Ali dobro sam upamtio taj pogled. Njegove prljave, zlikovačke, sive oči pamtiću do kraja života. A vi imate smeđe oči.

Bio sam presrećan što imam smeđe oči, što mi pogled nije ubilački siv i slično. Oči te odaju, kaže neka stara poslovica sa one strane sveta.

Pa da pukneš od muke i od mog ujaka koji sedi uz topli kamin, pućka uz lulu i smišlja pakosti za mene, naravno.

Ej, ujače, ujače!

To je bilo što sam stigao da pomislim. Jer, čiča je nastavio da priča.

— Dragi moji! Ovo je neverovatno! Stranče, nije dobro što to činiš. Suviše ličiš na Grahama Kida, a on je dovoljno lud da ostavi svoja najbolja skrovišta.

Čiča je bio neumoran:

— Čuješ me, čuješ! Kažem ti, najbolja skloništa je spreman da ostavi samo da te nađe. Jer, ukoliko čuje da si negde tu, da ima neki tip koji mu uzima deo slave tako što se trudi da liči na njega...

Prekinuo sam ga. Svi su slušali:

— Kako ga ti poznaješ?

— Kako, kao! Vrlo jednostavno, svi to znaju!

— Ja ne znam.

— Slušajte, mister. Nije dobro znati o Grahamu Kidu...

— Za mene bi bilo bolje da znam, jer ste sami kazali...

Svaki čas smo upadali jedan drugome u reč.

— Znam, znam šta sam kazao, nisu mi leśinari popili mozak tamo u Duplom kanjonu. U Duplom kanjonu verovatno se Graham Kid krije. U stvari, šta sam to rekao! Graham Kid se ne krije. On je otputovao na dan-dva, a onda se vraća. Ovde je Graham Kid postao šerif!

Uhvatio sam se za šank, jer sam u tom trenutku upravo mislio da se strmeknem na pod. Jednostavno, nije mi išlo u glavu. Na tabli je lepo pisalo ko je šerif u gradu!

— A?...

Starina me opet prekine:

— Sve znam. Hoćeš da me pitaš za Džoa Malkoma. Oprostio mu je Kid život, ali ga je strpao u zatvor. Ja mu nosim jelo, šta da se radi.

— Starino, dajte mi ključ, ja bih ga posetio!

— Šerifa, odnosno, zatvorenika. Nemoj ništa da mu radiš, izazivaš njegovu sudbinu. Pre nego što je otputovao, Kid je rekao da će nastradati i Džo i onaj ko ga oslobodi. Evo ključa, heeeej, gde ćete...

*

Već sam uveliko bio zakoračio na ulicu.

Starčeve reči su ostale da zvone u ustajalom vazduhu. Mlatarao sam toplim ključevima, ključevi su monotono zveckali kako sam išao.

Otvorio sam veliku, prozračnu kancelariju, a zatim i sledeća vrata.

Pored rešetki je stajao Džo Malkom.

— Zdravo šerife.

— Neka me grom udari...

— Grom je tebe izgleda već udario, Džo, samo ti tako nastavi da buljiš iza rešetaka.

— Ali u ovom gradiću... Ja stvarno ne mogu da zadržim uzbuđenje. Koliko sam puta maštao da mi dođete u posetu mister, sanjao sam kako ću da vas primim, ali ovako nikada nisam mislio da će moj službeni susret s vama biti, a da između nas stoje ove...

Onda je tako čvrsto zatresao rešetkama da sam mislio da će ih izvaliti.

— Džo, mani se priče i ne tresi tim rešetkama, moraju još da posluže, a ne mislimš da će gradski oci izdvajati svoj cent da bi tebi davali da ponovo gradiš zatvor. Dakle, ukratko mi objasni šta se to dešava?

— Ništa.

Zapanjeno sam ga pogledao.

— Šta ti je, Džo?

— Šta me gledaš. Otvaraj!

— A, ne! — mahnuo sam glavom.

— Šta ne?!

Ništa, tako. Pričaj mi i sedi tu. Tu si najsigurniji.

— A Graham? On dolazi večeras.

— Šta ima veze — bio sam uporan. — Neka dođe. Biće sve kako je i ostavio. Nema razloga da nešto menja.

— Znači, ostajem ovde.

— Samo do sutra. Sutra ću ga uhapsiti.

Džo Malkom se resko nasmeja.

— Da mi je to iko rekao tako jednostavno, kao dobar dan, je bih mislio da je lud. Ali kako vi to kažete maršale Slou, verujem da će tako i biti. Samo, pazite. Graham Kid je pobedio i Džemsa Montanu. A vi znate ko je Montana.

— Znam.

— Dobro, dobro. Dakle, maršale, želite da vam pričam.

Samo brzo. Pa da idemo na spavanje.

— Dakle — šerif je sporo pričao. — Sve je to bilo zbog Beti. Negde, u Arkanzas Sitiju, upoznao je naš Graham Eliot Beti Saliven, i smrtno se zaljubio u nju.

Ona je, naravno, htela drugoga. I šta je moglo da se desi? Ono najgore. Njenog verenika su pronašli sa metkom u grudima. Nikada se nije saznalo ko ga je ubio.

— Jesi li ti saznao?

— Jesam. Martines, plaćenik. Eliot je hteo da ostane čistih ruku.

— Je li Beti pristala?

— Beti je pobegla glavom bez obzira.

Šerif je čvrsto zatresao rešetkama.

— Zatim je došao u grad. Na poternicu se nije obazirao. Ostao je samo fer, ovaj jedan dan. Rekao je da mi poklanja život tek dok se ne oženi sa Beti. Ne želi ubistva u gradu dok se priprema za veselje.

— A Beti?

E, Maršale, i ona je iza sličnih rešetaka. Čeka zaključana u sobi iznad saluna. To je njegova iznajmljena soba.

— A da vas ne poznajem, maršale, pomislio bih da ste vi...

— Znam, znam.

— Ma, ne znate — bio je uporan. — Znate li vi koliko ličite na Grahama Kida?

— Znam.

Nisam mogao da kažem da je to ideja moga ujaka. Rekao je da već nema smisla da u ovoj oblasti vršlja Graham Kid. Glavni ljudi u Union pacifiku smatraju da neće biti dobro za gradnju železnice, ukoliko se među graditeljima pročuje da po ovom kraju vršlja zlikovac i revolveraš.

Mislili su da će on odmah da utiče na druge revolveraše koji će se okomiti na plate.

A sve treba dobro da štima.

U stvari, Graham je imao najveći dug. Ubio je kapetana Majlsa, starešinu eskadrona M iz Fort Vilsa. To se nije moglo niti smelo zaboraviti, jer se zna kome služi vojska. Kapetan je imao zasluge za oslobađanje Teksasa u čuvenoj bici kod Alamoa.

Ostarelog Majlsa je Graham mučki ubio.

Još sam samo nekoliko rečenica prozborio sa šerifom, a zatim sam ga pozdravio. Obećao sam mu uskoro viđenje onako kako treba — u službenim prostorijama gradske kuće, gde ćemo popiti viski najbolji u gradu, zajedno sa gradskim očima koji će biti presrećni što više nema Grahama Kida.

Suviše sam potcenio tog revolveraša.

*

Zora se pojavljivala stidljivo, a ja sam već bio na nogama. Za nekoliko minuta sam bio pored gradske štale. Štalski momak je bio pored moje Lepotice. Nije prestajao da mi govori reči hvale. A uz jedan dolar napojnice, obećao je da će joj svaku dlaku istimariti.

Krenuo sam zadovoljno niz praznu ulicu. Sunce je bacalo prve zrake. Hteo sam mirno da prošetam, dok još grad spava.

Morao sam imati najjednostavnije rešenje.

Kako li je Džo spavao na neudobnim daskama? Znao sam da će to dobro da upamti. Nije smeo da dozvoli da ga zarobi Graham Kid. U stvari, nisam tako smeo da mislim.

Bolje je bilo i to, nego da je Džo negde na još neudobnijem mestu za sva vremena.

Dobro sam se ispavao, iako sam se nekoliko puta trzao na šumove. Bilo je opasno suviše spavati u ovom gradiću, a znati da negde vreba revolveraš.

Došao sam do trema saluna.

Zavalio sam se u praznu stolicu za ljuljanje. Pogled mi je lutao preko horizonta.

Jedan jedini čovek je izašao na ulicu.

Gledao sam u njegove crne čizme i revolver na levoj strani.

Iza njega su ostala otvorena vrata kancelarije šerifa grada.

Graham Kid je stajao na prvoj stepenici trema i gledao niz ulicu.

Kao da je nekoga očekivao.

Ljuljao sam se i dalje, a svaki mišić je bio u meni napet.

Hteo sam da ustanem i obavim posao.

Ali bio sam znatiželjan.

Kao da je nekoga očekivao.

Da sam slutio šta će se desiti kasnije, bilo bi bolje da sam odmah pokušao nešto da uradim sa revolverašom prekoputa mene.

Ali znatiželja je pobedila.

Čekao sam.

Čekao je i Graham Kid.

Nemarno oslonjen na levu nogu, ruku opuštenih.

Znao sam da bi samo na jedan dašak vetra trgnuo revolver, a narandžasti plamen bi buknuo sa otvora cevi.

Bio je đavolski brz, instinkt mi je to govorio.

Sa iste strane s koje sam ja ujahao u grad, pojavi se konjanik.

Običan jahač.

Na običnom konju.

Dok nije prišao bliže.

Onda sam primetio ogromni sombrero. I primetio sam šarenog konja, poludivljeg sa krivim nogama. Životinju koja je mogla kasati, a da se ne umori nikako, što se kaže.

Brkovi su mu bili savijeni i pokrivali su obraze.

Nasred ulice, u malom oblaku prašine, jahač je zaustavio konja.

Gledali su se došljak i Graham Kid.

Ono što sam slutio dok sam gledao u jahača, obistinilo se kada sam čuo Kida:

— Dobro došao, Ramirese!

Ramires Oldes Andarija Onora, čuveni crni Ramires, plaćeni ubica ujahao je u grad.

Uz Grahama Kida je jahao Crni Ramires!

Ovo nije slutilo na dobro. Negde je mirisala lova, bolje kazati zlato, jer je nemoguće da se ovakvi lešinari skupljaju na sitan plen.

Zlato!

Jasno. Zlato za gradnju pruge. Vladino zlato, koje se mora proslediti, a koje je dovoljan mamac da smrtni neprijatelji Graham Kid i Crni Ramires jašu zajedno.

Crni Ramires ubio je grahamovog brata.

To sam čuo od ujaka pre nego što sam krenuo na put. Znači, ujak mi sve to nije bespotrebno pričao. Jasno, sigurno je čuo od doušnika šta se sprema.

Crni Ramires, rođen u Sonori, tražen zbog pljački i ubistava u tri savezne države, stajao je preda mnom, nonšalantno kao da je ostao na ranču posle poštenog kaubojskog posla.

— Dobro te našao, Kide! — Glas Ramiresov bio je grlen i suviše je bilo basova u njemu.

Naravno, po starom dobrom običaju i jedan i drugi su smatrali da će se u međuvremenu, kada zatreba, osloboditi ovog drugog.

Nisam smeo dozvoliti da se opuste.

Da se odmore.

Bolje upoznaju. Osete kako da reaguju zajedno. Takvim revolverašima ne smeš dopustiti da deluju suviše zajedno, jer se naviknu jedan na drugoga i deluju jednako, onda su dvostruko opasni.

Morao sam da delujem brzo dok još nisu sigurni jedan u drugog.

Ustao sam.

— Grahame!

Glas mi je bio mnogo jači nego što sam hteo.

Dovoljno sam bio glasan, a ton glasa je sve kazao.

Graham Kid nije hteo da raspravlja, da vidi šta to hoću. Znao je ko je

on i ko bi to mogao da ga tako glasno i jasno proziva u rano jutro.

Sve je shvatio u deliću sekunde.

Bili su neverovatno brzi.

Strahovito.

Jer Graham Kid je povlačio revolver još dok je na mojim usnama bilo poslednje slovo njegovog imena.

Reagovao sam odmah.

Graham Kid je bio neverovatno brz. Isto tako je brzo i poginuo. Što brže revolveraš poteže, brže će poginuti. Crni Remires je tek bio stigao u gradić. Meni je bio dovoljan jedan jedini delić sekunde da se on premišlja da li da poteže ili ne. Dovoljno da uspem zajedno sa njim da poravnam cev revolvera.

Gledao sam u otvor njegovog revolvera kada sam drugi put povukao obarač.

Metak se zabio u drvo iza mene, u dasku, verovatno u neposrednu blizinu gde i metak, sada već pokojnog Grahama Eliota, zvanog Kid, ubice kapetana Majlsa.

Šareni konj je nemirno po[illegible]ao kada mu se beživotno Crni R[illegible] skljokao pored nogu.

Klecnule su mi noge i seo sam natrag u stolicu. Bio sam mrtav umoran. Tek sam shvatio da se uopšte nisam odmorio, već da sam bio napet iščekujući celu noć današnji dan.

Dvojica hladnokrvnih ubica više neće smetati pravednom i mirnom stanovništvu. Niti radnicima koji rade svoj posao, niti Džou, šerifu ovog grada.

Zlato je spašeno, osvećen kapetan. Crni Ramires je imao na duši četvoricu, ako izuzmemo Grahomovog brata.

Zora je već ovladala. negde su u horu pevale ptice. Čudnovato, kako priroda ide svojim putem, ne obazirući se ni na koga.

KRAJ

KRATKI SADRŽAJI

1. T. H. Grejč **GENIJE ZLOČINA**

Iste noći ubijeni su privatni detektiv Aksel Ebinger, njegova ljubavnica Meri Danmor i sekretarica Paula Felton. Dan pre toga ubijen je Hiram Ejpldžek a zatim su usmrćeni i Trevor Hofsbrat i Klarisa Konstejnbl. Nepobitno je utvrđeno da su meci koji su ih usmrtili ispaljeni iz istog oružja.

Sestra ubijenog Aksela Ebingera, razočarana neefikasnošću i sporošću policije, obraća se HEJZIJU i traži od njega da pronađe ubicu koga je štampa, zbog savršenog planiranja i efikasnog realizovanja svojih zločinačkih planova, već prozvala GENIJEM ZLOČINA.

Slavni privatni detektiv prihvata izazov. Počinje paklena potera a zatim i borba na život i smrt. To je sukob dvojice nadprosečno inteligentnih, surovog ubice i njegovog progonitelja, vanserijskog detektiva, sukob čiji će ishod za jednog od njih dvojice biti fatalan. . .

2. T. H. Grejč

KVARTET UBICA

Zašto je u Laver Ist Sajdu na njujorškom Menhetnu kidnapovan dr Džoel Adams? Zašto su četvorica plaćenih ubica provalili u Savezni centar za kontrolu bolesti u Memfisu, u državi Tenesi? Ko je ubio dr Alberta Vondervoka, šefa Maksimalno izolovane laboratorije i zašto? U bolnici »SIDENHAJM« u Trentonu, u državi Nju Džersi, u roku od dvadeset i četiri sata umire trideset i šest pacijenata. Simptomi su isti ali niko ne zna koja je bolest u pitanju.

Slična situacija je i u drugim velikim gradovima. Talas smrti i užasa počinje da se širi Državama. A tada se neko setio HEJZIJA. . .

3. T. H. Grejč **MREŽA SMRTI**

Na spektakularan način ubijen je Adolf Brinkmen, multimilijarder, jedan od najbogatijih ljudi u Državama. Lista onih koji su želeli njegovu smrt je dugačka. Policija saslušava stotine sumnjivih, ali bez uspeha.

Uskoro na tajanstven način umire i udovica ubijenog milionera a mreža smrti počinje da se širi i prema drugima. Sve je naizgled nelogično i nepovezano. Angažovane su elitne plaćene ubice, ali u njihov posao mešaju se i amateri.

Zašto je ubijen Adolf Brinkmen? Ko ga je ubio? Zašto su ubijeni ostali?

Ko je razapeo čudovišnu mrežu smrti i sa kojim ciljem? Po čijim nalozima rade plaćene ubice? Zašto su izraelski telohranitelji Adolfa Brinkmena ubili njegovog čoveka za poverljive zadatke, Ru-

dolfa Moskovica? Ko je ubio advokata Terensa Čempa i zašto? Otkud iznenadna potražnja za bombama sa vremenskim upaljačima?

Ko, zašto, kako, čime, s kim, protiv koga, kad, dokle? Za policiju, sve su to pitanja bez odgovora.

Upravo pravi zadatak, pravi izazov za HEJZIJA...

4. T. H. Grejč **ČUDNI UBICA**

Adela Merser skače kroz prozor. Njena smrt pokreće lavinu zločina, neviđenu seriju smrti nezabeleženu u analima njujorške policije.

Direktori velikih kompanija, ugledni naučnici, milioneri i milijarderi, svi dobijaju pisma sa istim zahtevom: da izvrše samoubistvo!

Ko običnim pismom može naterati drugog čoveka da podigne ruku na sebe? Pa, ipak, te neverovatne zahteve ljudi poslušno izvršavaju. Ubijaju sami sebe!

Zašto?

Šta ih tera da postupaju po suludim nalozima iz pisama? Kakvu to moć poseduje tajanstveni ucenjivač? Zašto su ucenjeni primorani da poslušaju naređenje čoveka koga nikad nisu videli i za koga nikad nisu čuli? Kakva je njegova tajna?

Ljudi nastavljaju da izvršavaju samoubistva, naizgled bez ikakvih razloga. One koji odbiju, čudni ubica ubija sam. Kazna je samo jedna: smrt! Pošiljalac poruka smrti sastavlja spisak budućih žrtava i ubija oprezno i metodično, inteligentno i surovo.

Nema motiva. Nema tragova. Nema ničega.

Ostaju samo leševi.

Čudni ubica ne pravi greške i za policajce je neuhvatljiv. Ali, HEJZI nije policajac!...

5. T. H. Grejč **ŽELIM TE MRTVOG**

Ko je ubio biznismena Rolanda Retrija i igračice Sendi Vredenburg i Barbaru Bakardi, dok su utroje vodili ljubav?

Zašto je trostruko porno-ubistvo snimano video kamerom?

Udovica ubijenog biznismena, prelepa nimfomanka Anastazija Retri, po savetu advokata Oskara Krenšoua, odlučuje da istragu o ubistvu supruga poveri HEJZIJU.

Tako počinje jedna od najčudnijih istraga u karijeri slavnog detektiva, istraga koja je završena onako kako ni HEJZI nije očekivao. Fantastično, morbidno, neverovatno, šokantno...

Nemojte počinjati sa čitanjem ovog izvanrednog romana uveče. Nećete spavati...

6. T. H. Grejč **ŠOK KORIDOR**

Da li je multimilijarder Natan Forsajt, svetski poznat biznismen i plejboj, ubijen? Ako jeste, ko ga je ubio?

Ko i čime ucenjuje prelepu udovicu?
Zašto ćerka nestalog angažuje HEJZIJA?
Ko je i zašto pozvao plaćene ubice?
Kome je odgovaralo ubistvo multimilijardera?
Da li je Mej Parsons alkoholičarka? Šta je saznala Isidora Slips? Ko je ubio Frenka Barneta? Zašto je Džef Striter na meti ubica? Ko je podmetnuo eksploziv u HEJZIJEV »krajsler«? Po čijem nalogu elitne plaćene ubice sačekuju Džima Morisona i Hejzija? Da li Rodni Haringa nešto zna? Zašto je ubijen plaćeni ubica Ces Fosko? Kome je smetalo ono što on zna? Ko je naručio ubistvo Helen Hejs, ispred Alisine statue u Central parku. — Da li će pismo ubijene najzad skinuti veo tajne sa serije krvavih zločina koji uzbuđuju Njujork? Ko je čovek koga su policajci, pucnjima iz helikoptera, ubili na krovu osamnaestospratnice na Menhetnu? Kakva je u svemu uloga čoveka iz senke, misterioznog Edmonda Kina?
I, na kraju, šta će učiniti HEJZI?

7. T. H. Grejč **HOTEL ZA UBICE**

Erol Dadžen, opasan kriminalac, višestruki ubica, u zatvoru je zbog ubistva Lusi Konroj. Nekoliko meseci posle izricanja presude, ubicina sestra, Glenda Dadžen, angažuje HEJZIJA da dokaže navodnu nevinost njenog brata, ali već dan kasnije otkazuje taj posao. Dva dana posle toga, Erol Dadžen spektakularno beži iz zatvora. Želi da se surovo osveti Kvintu Muteziju, šefu moćnog narko-ganga, čoveku zbog koga je osuđen za ubistvo koje nije počinio i ljudima koji su neposredno učestvovali u ubistvu Lusi Konroj.
Zašto se HEJZI ponovo umešao u taj slučaj?
Otkud iznenada plaćene ubice? Ko ih je angažovao da ubiju slavnog detektiva?
Ko stoji iza serije gnusnih, bestijalnih zločina koji su uzbudili »Njujork«?
Roman visokog napona, razornog tempa, roman surove osvete, žestok, brz, agresivan, dinamičan i dramatičan, pun iznenadnih obrta, psihokrimić sa elementima agresivnog, izazivačkog horora...

8. T. H. Grejč **MANIJAK**

Ubijena je novinarka Lina Bičkomber. Nađena je naga, silovana, mučena, vezana za stolicu u praznom stanu i mrtva. Zadavljena je plavobelom kravatom a golo, još uvek čvrsto vezano telo sa tragovima bestijalnog mučenja, zatečeno je u mračnoj sobi koju su avetinjski osvetljavale raznobojne lampice sa novogodišnje jelke, okićene i ukrašene... A bio je mesec maj!
Da sve bude čudnije, zločin je telefonom prijavio ubica!

Posle Line Bičkomber, na sličan način i u sličnom ambijentu, uz sablasni novogodišnji dekor, tog leta se na Menhetnu pronalaze i drugi leševi.

Javnost je uzbuđena... Štampa traži ostavku šefa policije... Gradonačelnik daje umirujuće izjave jer su izbori na pragu... Ionako nesiguran, život u Njujorku postaje još nesigurniji. Nova misterija uzbuđuje stanovnike megalopolisa.

A onda, za slučaj »novogodišnjeg ubice« zainteresuje se i HEJZI...

9. T. H. Grejč **MRTVAC**

Atraktivna Pamela Alerman dolazi kod HEJZIJA i angažuje ga da pronađe njenu sestru bliznakinju, Denizu, koja je iznenada misteriozno nestala. HEJZI prihvata posao, smatrajući da je u pitanju rutinski slučaj.

Sledećeg dana ubijen je suprug nestale Denize, pisac Sajrus Pilsberi. Nekoliko dana kasnije, striptiz igračica Ana Hol, koja je pre toga HEJZIJU saopštila neke podatke o nestaloj Denizi Pilsberi, takođe biva mučki ubijena.

HEJZI je prinuđen da radi brzo jer tajanstveni ubica ne okleva...

10. T. H. Grejč **KOLUMBIJAC**

Seksepilna platinasta lepotica Tutsi Frej, odlazi sa HEJZIJEM u noćni lokal »Hjuston« u Sohou, na Menhetnu, da bi mu saopštila, zašto želi da ga angažuje. Zagonetna crnokosa pevačica u »Hjustonu«, Širli Anderson, iz sličnih razloga poziva slavnog detektiva u svoju garderobu. Objašnjava mu da joj prete ubistvom.

Pri izlasku iz ekskluzivnog »Hjustona«, u holu, HEJZIJA i Tutsi Frej napadaju dvojica plaćenih ubica. Iz kratkotrajne, žestoke borbe, HEJZI izlazi kao pobednik. Napolju, u Hjuston Stritu, sledi još jedan napad. Četvorica iz žutog »kadilaka« zasipaju olovom »krajsler« u kome su Tutsi Frej i HEJZI. Devojka gine pre nego što je HEJZIJU uspela da kaže zašto želi da ga angažuje...

11. T. H. Grejč **DVOSTRUKA SMRT**

Daf Spenser ulazi u spavaću sobu svoje bivše žene i nalazi je mrtvu, ubijenu. Preko njenog, crnog tela je leš nekog belca, takođe golog. Pored kreveta je »kolt anakonda«. Daf se naginje i pretrne od straha: prepoznao je svoj revolver! Užasnut, pokušava da pobegne, ali već je prekasno. Na vratima ga sačekuju dvojica uniformisanih policajaca, stigli posle anonimnog telefonskog poziva.

Dok je Daf Spenser u zatvoru, HEJZI grozničavo traga za počiniocima zločina. Ko je pozvao Dafa Spensera u stan bivše supruge, izvanredno oponašajući njen glas? Ko je čovek čije je nago telo pronađeno pored njenog? Zašto su ubijeni? Ko je i zašto sve izveo na takav način, da za oba ubistva bude optužen i osuđen Daf Spenser? Ko je dvostruki ubica?

Intenzivno radeći na tom slučaju, HEJZI upoznaje galeriju likova iz podzemlja, prete mu, ucenjuju ga i pucaju na njega a on uzvraća na isti način, samo mnogo grublje i odlučnije. Sam kraj je toliko neočekivan da i HEJZIJA, naviknutog na svakakva iznenađenja, ostavlja zbunjenog i bez reči. Jer, ovo je prvi put da ni HEJZI neće doći do pravog rešenja...

12. T. H. Grejč **PRESING**

Ava Ambroz, riđokosa, zelenooka lepotica, angažuje HEJZIJA da pronađe njenu sestru Anu, najskuplji foto-model i najskuplju manekenku u SAD. Pokušavajući da pronađe nestalu devojku, HEJZI dolazi u mnoge po život opasne situacije i samo zahvaljujući svojim izvanrednim refleksima, hrabrosti i sreći uspeva da izbegne smrtonosne zamke.

Kome toliko smeta HEJZIJEVA istraga?
Šta se dogodilo sa Anom Ambroz?
Ko se plaši pronalaženja nestale devojke?
Kakva je u svemu uloga Erlija Drejka?
Ko je i zašto ubio Džerija Ambroza?
Da li Maks Brodmen nešto zna?
Šta je saznao Haringa Rodni?
Da li je u sve umešana i albanska mafija u Njujorku?
Da li će HEJZI i ovog puta uspeti tamo gde je policija nemoćna?...

Poštovani čitaoci.

mnogi od Vas nam pišu ili nas pozivaju telefonom interesujući se da li mogu da kupe romane o HEJZIJU koji im nedostaju, a neki žele da kupe ceo komplet od 12 romana iz edicije HEJZI, objavljenih u 1990. godini.

Da bismo Vam izašli u susret i omogućili Vam da kompletirate Vaše zbirke, ili da odjednom kupite svih 12 do sada objavljenih romana iz ove edicije, objavljujemo dve narudžbenice. NARUDŽBENICA I je za one koji žele POJEDINE primerke, a NARUDŽBENICA II je za one koji žele KOMPLET od 12 romana o HEJZIJU objavljenih 1990. godine.

Zainteresovani treba čitko, najbolje štampanim slovima, da popune jednu ili drugu narudžbenicu i da je pošalju na adresu:
NIŠP »DNEVNIK«, IZDAVAČKA DELATNOST, ODELJENJE PRODAJE
21000 NOVI SAD, ul. Vojvođanskih brigada broj 7/VI

N A R U D Ž B E N I C A I

Ovim putem poručujem romane iz edicije HEJZI i to sledeće brojeve: _____

_____

Od svakog poručenog romana pošaljite mi po _____ primeraka.

Pristajem na cenu od 50 dinara po jednom primerku.

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

Izjavljujem da ću naručene primerke platiti poštaru prilikom prijema pošiljke.

_____ _____
(Datum) (potpis naručioca)

N A R U D Ž B E N I C A I I

Ovim putem naručujem _____ kompleta od 12 (dvanaest) romana, od broja 1—12, objavljenih u ediciji HEJZI 1990. godine.

Pristajem na cenu od 500 dinara po jednom kompletu i istu ću platiti poštaru prilikom prijema pošiljke.

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

_____ _____
(datum) (potpis naručioca)

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

KONKURS
ZA VESTERN ROMAN

Redakcija VESTERN ROMANA X—100 raspisuje stalni konkurs za vestern romane koji će se objavljivati u istoimenoj ediciji. Rukopisi treba da su obima od oko 8 autorskih tabaka (115 do 130 stranica sa 30 redova i 60—65 slovnih mesta, novinarskog proreda, otkucani na pisaćoj mašini). Nagrađenih romana neće biti nego će Redakcija otkupiti svaki roman koji bude odgovarao njenim kriterijima, a o čemu će odlučiti posebni žiri. Rok slanja rukopisa nije ograničen. Informacije na telefon 021/623-170.

Rukopise slati na adresu:
»DNEVNIK«, Redakcija vestern romana
21000 Novi Sad
Vojvođanskih brigada br. 7/XII

Rukopisi se ne vraćaju

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAZNJA!

U SLEDEĆEM BROJU

L. Robinson

STRELAC NA NIŠANU

Još se pitao šta bi to moglo da bude, kada je osetio snažan udarac u lice, od kog je glavu trgao tako jako da mu se učinilo kao da će mu ona sleteti s ramena. . .

JUGOBANKA

JUGOBANKA

DODITE DA SE DOGOVORIMO!

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128096